

Nova določila o minimalnih osebnih dohodkih delavcev in uslužbenec gospodarskih organizacij in tarifni sporazumi med raznimi vejami dejavnosti so dali osnovo za izdelavo novih tarifnih pravilnikov, ki naj bi jih končali do konca marca letos. Tarifne komisije, samoupravni organi in še posebno sindikalne organizacije stope pred vlogo.

Kako začeti? Kakšna so glavna stališča? Kako popraviti posamezne dosedanje neskladnosti? O tem se zdaj sprašujejo v raznih kolektivih. Marsikje pa želijo in pričakajo konkretnih, podrobnih navodil.

Glavne smernice, kot jih je nakazalilo delavcev, a bi vzporedno s tem ne povečali tudi proizvodnega učinka, lepo in mirno sprijazniti tudi z manjšimi prejemki.

To je eno osnovnih načel pri izdelavi novih tarifnih pravilnikov. Seveda, vsako podjetje ima svoje specifičnosti in mora delitev dohodka prilagoditi svojim potrebam in možnostim. S takimi kriteriji morajo samoupravni organi v podjetjih začeti izdelavati tarifne pravilke in tako prispevati, da bodo le-ti čim bolj prilagojeni potrebam podjetja in hkrati stimulativni za delavce.

K. M.

AKTUALNO Vprašanje

GELAS GORENJSKE

BLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETNO XII., ST. 4 — CENA DIN 10.—

KRAJN, 16. JANUARJA 1959

Vloaa zborov proizvajalcev se urejavlja

Zaščita družbenih koristi

O prvem posegu ObLO Kranj v notranje razmere v Opekarni Stražišče in v podjetju »Kovinar« v Kranju

Seja zborna proizvajalcev ObLO Kranj, ki je bila v torki, 13. januarja, je bila posebno zanimiva in je privabila številne udeležence. Na dnevnem redu je bila namreč razprava o problemih upravljanja v podjetjih »Kovinar« Kranj in »Opekarna« v Stražišču.

Ze sam ta korak, da je zbor lektiva. To se je pokazalo tudi pred proizvajalci postavljal na dnevnem zborom proizvajalcev. Kot je bilo rečeno v poročilu Občinskega sindikalnega sveta, ki je tudi vso pomembno. Zakoni v bistvu dajejo občinskim organom velike naloge pri usmerjanju gospodarstva in razvijanju samoupravnih organov. Toda v praksi se to še uveljavlja. V marsikateri gospodarski organizaciji se še zmeraj sliši napadno mnenje, če to so »naše notranje stvari«.

Neurejeni odnosi v »Opekarni« v Stražišču so se vlekli že dalj časa. Bili so notranji spori in trenja, ki so privedli celo do pretegov. Sprito takega stanja v kolektivu je bilo, da se bili oslabljeni tudi posamezni in samoupravni organi ko-

darle po vsebinu podobni nezdravi pojavi so se pokazali tudi v podjetju »Kovinar«. Značilno je bilo, da so pred zborom proizvajalcev nastopili zagovorniki dveh mišljijen; nekateri, ki so trdili, da je tam delavsko upravljanje z večnimi rokami in drugi, celo predstavniki političnih organizacij, ki so trdili, da so to le izjave in ugotovitve posameznikov, ki ne ustrezajo resničnemu stanju. Nekaj pa se je pokazalo kot neizpodbitno: da so tudi tam organi samoupravljanja in druge organizacije nesposobne, da bi se spoprijele s takim stanjem, ki se nadaljuje že nekaj let. Uveljavila se je parola »snajbolje molčat«, kar je zelo škodljivo.

Zbor proizvajalcev je imenoval 7-člansko komisijo, ki naj v enem mesecu pregleda stanje v podjetju in predloži najustreznejšo rešitev ObLO.

Pri vsem tem gre za gospodarjenje v podjetjih in za sodočino delavskih organov oziroma kolektiva. V obeh primerih je bilo ugo-

tovljeno, da kolektiv ni imel tiste besede pri nekaterih bistvenih vprašanjih, kot bi bilo treba.

Že samo to, ne glede na odnose med ljudmi, je zaviralo tudi razvoj delavskega samoupravljanja, meglio in slabilo napore za večjo storilnost in v danih primerih demoraliziralo člane kolektiva tako da so to le izjave in ugotovitve posameznikov, ki ne ustrezajo resničnemu stanju. Nekaj pa se je pokazalo kot neizpodbitno: da so tudi tam organi samoupravljanja in druge organizacije nesposobne, da bi se spoprijele s takim stanjem, ki se nadaljuje že nekaj let. Uveljavila se je parola »snajbolje molčat«, kar je zelo škodljivo.

-c. I.

Prebodli so plavž in vroče železo je steklo v kalupe. rodobno kot vroče železo je med jeseniškimi delavci prekipelo tudi potrjenje, ko so pred 40 leti, pod vplivi oktobrske revolucije in KPJ zahtevali svoje pravice. O tem berite na 7. strani

PRIPRAVE za nacionalizacijo so v teku

V sredo, 14. januarja, je bilo v Kranju prvo posvetovanje občinskih komisij za nacionalizacijo stanovanjskih in poslovnih stavb. — Zvezna skupščina je nameře na zadnjem zasedanju sprejela zakon o nacionalizaciji poslovnih in stanovanjskih hiš z več kot dvema večjima, oziroma tremi manjšimi stanovanji. Prav tako zakon določa nacionalizacijo zazidalnih zemljišč v mestih in industrijskih naseljih.

Ta revolucionarni korak, ki znamenja posega v družbene odnose in ščiti malega človeka pred izkorisťanjem, je tudi na Gorenjskem dokaj pomemben. Zlasti nacionalizacija za gradnje namenjenih zemljišč bo zagotovila možnost smotnejšega reševanja urbanističnih problemov in uporabe teh površin v slonšne koristi. Nekateri primeri na Zlatem polju, pri Vodovodnem stolpu in drugod pri Kranju so pokazali, da je bilo prejšnje stanje nevzdržno. Posamezniki so zahtevali neutemeljeno visoke cene, zavlačevali so začetek načrtne gradnje itd. In to celo v primeru, ko

se je kot interesent pojavila družba. Se na večje težave in poskuse izkorisťanja bi gotovo prišel posameznik, delavec. Zelo pereči primeri so bili tudi v okolici Jesenic, Tržiča in drugod.

Na osnovi zveznega zakona je Izvršni svet LRS izdal odlok o krajih, ki pridejo v poštve za nacionalizacijo stavbnih zemljišč. V našem okraju so za taka mesta in naselja z mestnim značajem označeni: Bled, Bohinj, Boh. Bistrica, Jesenice, Hrušica, Kranjska gora in Mojstrana, zatem Kranj, Radovljica, Škofja Loka z naselji Stari dvor in Suho, Tržič z naseljem Pristava in Križe, zatem Zeleznična Češnjica in Žiri.

Posebne komisije pri občinskih svetih za finance pa bodo skupno z urbanističnimi organi določili gradbene okoliše oziroma površine v omenjenih krajih, ki naj pridejo v poštve za nacionalizacijo. Do 28. januarja bodo občinski občini že pripravili odloke o nacionalizaciji, tako da bo v začetku februarja o tem že sklepali OLO.

K. M.

S seje Okrajnega odbora Zveze prijateljev mladih

Ne več samski domovi

Pionirska organizacija se je že močno utrdila - V krožkih dela preko 6000 pionirjev - Krožki naj ne bodo v šolskih prostorih - Najvažnejša je družinska vzgoja

V tork se je sestal Okrajni odbor Zveze prijateljev mladih v tom pa bodo vse pionirske organizacije dokončno prenešene v šole. Pionirske odrede imajo danes že vse šole na Gorenjskem. Tudi pionirski starešinski sveti so se v zadnjem času že lepo uveljavili in dosegli lepe uspehe.

Med pionirji po šolah je zelo razvito delo v krožkih. Po zanimalju učencev so na prvem mestu dramski krožki, sledijo pevski, orkestrni, streški, galski, smučarski, šahovski itd. V okraju je skupno 617 krožkov, v katerih aktivno sodeluje 6.186 pionirjev. Pionirski odred v Cerkljah izdaja tudi svoje glasilo »Odmevi izpod Kravca«, ki za njihove pogoje predstavlja lep uspeh. Tako vsebinsko kot tehnično je glasilo lepo urejeno.

Pri delu v krožkih ovira pionirje vrsta težav, med katerimi moramo na prvem mestu omeniti prostor. Samo štirje odredi na Gorenjskem imajo svoje pionirske sobe, drugje pa delajo v učilnicah, poleti zunaj, na igrišču ali v naravi, gostujejo pa tudi v stanovanjih privatnikov. 12 pionirskih odredov ima svoje delavnice, 60 pa pionirske knjižnice.

Delo v krožkih pa ni edino področje dela, kjer se pionirji udejstvujejo. Kot podmladek sodelujejo tudi v najrazličnejših (Nadaljevanje na 3. strani)

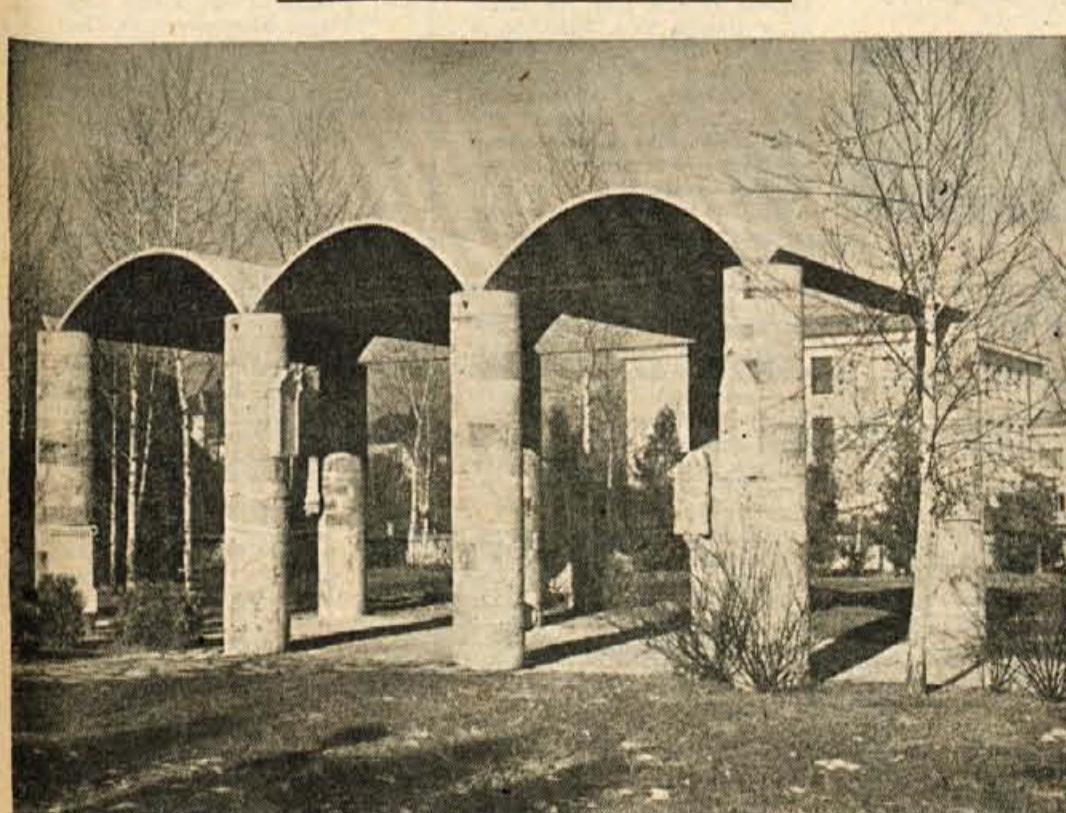
SPREMEŠČANJE ZAČASNEGA OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA SKOFJA LOKA

V tork se je v dvorani društva »Svoboda« v Škofji Loki na prvi skupni seji sestal občinski zbor in zbor proizvajalcev začasnega ljudskega odbora Škofja Loka. Predsednik Občinskega ljudskega odbora Jože Nastran je najprej podal poročilo o združitvi občin Škofja Loka in Gorenja vas, potem pa so določili število odbornikov občinskega zebra in zebra proizvajalcev začasnega Občinskega ljudskega odbora Škofja Loka.

Novi občinski zbor bo imel 44 odbornikov, od tega 28 s področja Škofje Loke in 16 s področja Gorenja vas, zbor proizvajalcev pa v prvi skupini 30 (Škofja Loka 26, Gorenja vas 4) in v drugi skupini (kmetijstvo) 6 (Škofja Loka 2, Gorenja vas 4), skupno torej 36. Na novo so tudi izvolili predsednika Občinskega ljudskega odbora, za katerega je bil ponovno izvoljen Jože Nastran, potem člane svetov, člane stalnih odborniških komisij

itd. Imenovani so bili tudi načelniki upravnih organov novega občinskega ljudskega odbora, tajnik, načelniki oddelkov itd. Stevilo svetov Občinskega ljudskega odbora je ostalo isto kot v bivši škofjeloški občini. Zaradi spremembe občinskega teritorija je bilo treba prilagoditi tudi status novi občini, ki je obdržal v glavnem vse značilnosti bivše škofjeloške in gorenjevaške občine.

A. T.

KRANJSKA RAZGLEDNICA: Prešernov gaj še ni pod snegom

Letošnja zima je res neobičajna. Od Medvoda do Jesenic smo ostali kot nonavaden otok med snežimi zameti. V Ljubljani je zapadel sneg, v gorenjskem kotu je medlo, širok po domovini je precej nekaj, v sosednih deželah je bil zaradi snežnih zametov celo promet prekinjen, le del Gorenjske je ostal skoraj nepoblen. Takšne zime doslej verjeljno tudi najstarejši Gorenjci ne poznavajo.

TE DNI PO SVETU

V Prago je prispevala v ponedeljek vladna in partizanska delegacija Albanije pod vodstvom Enverja Hodža. Ker je ta v Vzhodni Nemčiji te dni grobo napadel Jugoslavijo, se jugoslovanski veleposlanik v CSR Jakša Petrič ni udeležil sprejema na postaji. Dejansko je Hodža ob prihodu v Prago v svojem govoru na postaji ponovno zelo grobo in žaljivo napadel Jugoslavijo.

Novi jugoslovanski veleposlanik v Rimu Mihajlo Javorški je v ponedeljek prispel z viakom v Rim. Sprejela sta ga šef protokola zunanjega ministra Guerrino Roberti in odpravniki poslov jugoslovanskega veleposlaništva Krešo Majer.

Vzhodnonemški ministrski predsednik Otto Grotewohl je v ponedeljek prispel v New Delhi. Na obisku v Indiji bo ostal 5 dni. V imenu indijske vlade ga je sprejel obrambni minister Krišna Menon.

V pariški bolnišnici Curie so v ponedeljek objavili, da so jugoslovanskim fizičkom iz Vinče, ki so oboteli spročo radioaktivnega sevanja in se zdravijo v tej bolnišnici, dovolili prve kratke sprehode v mestu. Njihovo zdravstveno stanje se počasi, a stalno izboljuje.

Po načrtu novega proračuna, ki je bil v ponedeljek predložen parlamentu, se bodo državni dohodki Švedske letos povečali do ene milijarde kron. Znana sredstva bodo porabili za raziskovalna dela v zvezi s proizvodnjo raket in njih nakupom.

O sovjetski kozmični raketi je moskovska Pravda v ponedeljek objavila podrobno poročilo. O raketni početki tudi TASS, ki prav tako navaja nekatere podrobnosti, med drugim to, da je raketa presegla drugo kozmično hitrost, ki je potrebna, da premaga silo zemeljske gravitacije v trenutku, ko se je ustavil motor v zadnjem delu raketne. Raketa je potrebovala 34 ur, da je dosegla v bližino Lune. Njena najmanjša razdalja od Lune je znašala 5 do 6 tisoč kilometrov. Med 7. in 8. januarjem je raketa dosegla svojo neodvisno pot okrog Sonca. Njena hitrost je v tem času znašala okrog 32 kilometrov na sekundo.

Tunizija je začasno ustavila vsak prenos kapitala v Francijo. Vlada se je odločila za ta ukrep v zvezi s posledicami devalvacije francoskega franka. Tunizija, katere valuta je formalno povezana s frankom, noče znati vrednost svoje valute. Tudi maroška vlada je v zvezi z devalvacijo franka sprejela nekatere ukrepe.

Lani se je v ZDA od leta 1957 povratilo število za paralelna obolehlja ljudi na 50 odstotkov. To so začeli uporabljati Salkovo cepivo, so paralizo omejili, zdaj pa se spet širi. Zdravstveni strokovnjaki menijo, da gre za novo vrsto teboleznih. Tudi iz Velike Britanije poročajo o pojavi nove vrste otroške paralize, ki ji Salkovo cepivo ni kôs.

Prihodnji ponedeljek bo prišla na Koroško 3-članska komisija zveznega prosvetnega ministra v Dunaju. Kot zatrjujejo, je namen komisije zgojiti, da na dvojezičnem ozemljiju ugotovi dejansko stanje, ki vlada v manjšinskem šolstvu po odredbi z dne 22. septembra. Komisija bo pregledala vrsto južnorokovih šol in zaskršala učitelje, stareje in otroke. Komisija se ves čas ne bo posvetovala z nobeno koroško politično skupino.

«Washington-Post» je v sredo predlagal, naj bi v ZDA preizkusili podzemsko eksplozijo jedrske bombe, ki bi jo nadzirali in proučili tudi tudi znanstveniki, tudi sovjetski, da bi tako preverili trditve nekaterih ameriških seismologov, da manjših podzemskih atomskih eksplozij ni moč ločiti od naravnih potresov.

Predjetje «Elektrosvrba» projekтира in se pripravlja na zgraditev daljnoveoda v Libanonu. Pogodba predvičava, da bo dale dejovno silo Jugoslavija. Vrednos vseh gradbenih del cene je na približno na 900.000 dinarjev.

Predstavniki ZDA, ZSSR in Velike Britanije so v sredo v Zvezni nadaljevali razgovore o prenehanju jedrskih eksplozij. Sestanku je predsedoval ameriški predstavnik Wadsworth. Poročilo o sestanku poudarja, da so nadaljevali razgovore o dokumentih, ki so bili predloženi konferenci.

IZDAJA ČP »GORENSKI-TISK« / UREDNIŠKI ODBOR / DIREKTOR IN ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEŽNIK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 307 — UPRAVE ST. 475 — TEKOČI RACUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRAJNU 607-70-1-135 / IZHAJA OB PONEDELJIKIH IN PETKIH / LETNA NAROCNINA 600 DINARJEV, MESČNA NAROCNINA 50 DINARJEV

LJUDJE IN DOGODKI

Rako strelji trdi nemški oreh?

Ko je lani novembra Sovjetska zveza sprožila vprašanje nadaljnega položaja Berlina, je postalno jasno, da se diplomatska bitka med Vzhodom in Zahodom znova prenese na občutljivi teren razdeljene Nemčije. Sovjetsko pobudo so zahodne sile v prvih dneh letnega leta zavrnile, niso pa povsem zahapnile vrat za vsake razgovore. Nasprotno, v svojih nota so zahodne države izrazile pripravljenost, da se pogovore ne samo o Berlinu, marveč o celotnem nemškem vprašanju.

Zdaj je bila vrsta na Sovjetski zvezzi za odgovor. In nanj ni bilo treba dolgo čakati. S presenetljivo naglico je minulo soboto Moskva razposlala zajeten dokument vsem zainteresiranim državam, v katerem predlaga, naj bi v dveh mesecih sklicali mirovno konferenco o Nemčiji. Zrazen je sovjetska vlada priložila tudi svoj načrt mirovne pogodbe. V Kremiju se torej niso ustavili samo pri Berlinu, ampak so sprejeli zalučano rokovico Zahoda in privolili v razgovore o celotnem nemškem vprašanju.

Zdaj je spet Zahod v zadregi. Tolikane naglice od Moskve niso pričakovali, še manj pa, da jih bodo pritisnili ob rid z oprijemljivimi predlogi. Nekateri zahodni politični krogi sicer trdijo, da sovjetski predlog mirovne pogodbe temelji na starih, za Zahod nesprejemljivih osnovah, ki jih je sovjetska vlada zastopala že leta 1954 na konferenci v Ženevi in ki jih je pravzaprav formulirala že leta 1952. Toda tudi to dejstvo ne more sprememiti osnovne ugotovitve, namreč, da je pobuda v nemškem vprašanju in sploh v odnosih med Vzhodom in Zahodom v zadnjem

zdaj v sovjetskih rokah, da je pravljeno Moskve na razgovore veliko izrazitejša, kot je to bila morda doslej (kar dokazuje tudi obisk sovjetskega podpredsednika Mikojana v ZDA) in da je to vendar najugodnejša priložnost, da se načne trdi nemški oreh.

Zahodu je postalno tudi jasno, čeprav doslej še ni izobilovalo odgovora na sovjetsko noto, da ne more zgoj zavrniti sovjetskih predlogov. Naj si bodo sovjetski predlogi formulirani tudi v starem duhu, ni treba vnaprej izključiti vse možnosti na morebitno popuščanje Moskve, — pravijo v zahodnih prestolnicah. Morda je prav tako, ugibajo nekateri, Sovjetska zvezda zavrela trije stališča, da bi se lahko pozneje omehčala in se srečala z Zahodom nekeje na sredi poli za reševanje nemškega problema.

Takšno dobro voljo Moskve je treba preskusiti, zato pa mora tudi Zahod pokazati dobrotno mero popuščanja, — pravijo v teh trenježih zahodnih krogih. Na sovjetski predlog ni mogoče zgoj po mirljubni poti in v območjih popuščanjem. Vztrajati na raznih, za drugo stran nesprejemljivih stališčih, kot so n. pr. svobodne volitve v obeh delih Nemčije (ko je jasno, da SZ ne bi nikoli privolila, da bi trikrat več zahodnih Nemcev preglasovalo vzhodne rojake) je nesmiselno in ne pelje nikam.

V Bonnu uradni zahodnonemški krogi niso tej misli preveč naklonjeni. Stari kancler Adenauer je pohotel z izjavo, da je treba na sovjetsko pobudo odgovoriti z krepkim in odločnim NE. S tem je hotel postaviti svoje zahodne zaveznike v neprijeten položaj, da zgoj pritrdirjo njegovemu nepošljivemu stališču. Toda če je za takšno izjavo dobil stari nemški politik kopico pozdravnih brzojav raznih več ali manj nascistično usmerjenih zahodnonemških orga-

nizacij, so njegovi politični nasprotiniki iz vrst socialnih demokratov in liberalcev ostro grajali tega uradno politiko. Kot hladna prha pa je delovala izjavila ameriškega zunanjega ministra Dullesa, ko je dejal zbranim novinarjem, da morda svobodne volitve ne bodo temeljni pogoj za združitev obeh delov Nemčije. Izrazil takšno misel, o stališču, ki je bilo doslej temelj, alfa in omega vse zahodne zamisli o reševanju nemškega vprašanja, je bilo dozajdaj najhujše krovoverstvo. Toda ker je prišlo iz ust Dullesa, politika, od katerega bi se je bilo morda najmanj nadeljati, ima temveč pomen, saj očitno kaže, da se v nasprotju s tolim bonškim stališčem tudi v zahodni politiki do nemškega problema nekaj lomi in topi.

Stvarnost je pač preveč očitna in preveč bije v oči, da bi jo lahko še naprej prezirali. Ni nobenega dvoma, da obstajata danes dve Nemčiji, dve različni nemški državi. Njuno združevanje je pač stvar Nemcov samih. Uresničiti pa ga je mogoče zgoj po mirljubni poti in v območjih popuščanjem. Vztrajati na raznih, za drugo stran nesprejemljivih stališčih, kot so n. pr. svobodne volitve v obeh delih Nemčije (ko je jasno, da SZ ne bi nikoli privolila, da bi trikrat več zahodnih Nemcev preglasovalo vzhodne rojake) je nesmiselno in ne pelje nikam.

Zadnji čas je, da se vsakdo pomiri z realnostjo, da se vsi skupaj vseudejajo za konferenčno mizo in pošljivo najprikladnejšo rešitev za problem, ki ne boli samo Nemcev, ampak nenehno resno ogrožajo mir in varnost v Evropi in v svetu našploh.

Martin Tomažič

naša kronika

KREPITI POTROŠNIKE SVETE OBČINI ZBOR SZDL NA BLEJSKI DOBRAVI

V teknujanu bodo občni zbori vseh 31 organizacij Socialistične zveze jeseniške občine. Prvi občni zbor je bil v torek na Blejski Dobravi. Kakor je bilo na Blejski Dobravi, bodo tudi na ostalih zborih izvolili nove odbore in predlagali člane v potrošniške siete.

Potrošniške siete nameravajo v jeseniški občini povsem reorganizirati in opremiti. Doslej so ti obstajali le pri posameznih trgovskih podjetjih. V bodoče pa bodo organizirali teritorialne potrošniške siete, ki bodo zajemali trgovska podjetja posameznih območij. Novi potrošniški sveti bodo pritele delovat, čim jih bo potrdil občinski ljudski odbor. Po končanih občnih zborih bo občinska konferenca socialistične zveze, na katero se že zdaj pripravljajo.

U.

Z OBČNEGA ZBORA OBO ZB JESENICE BREME POLITIČNE DEJAVNOSTI PRENASATI NA MLAJSE

Delegati terenskih in krajevnih odborov Zveze borcev občine Jesenice so v nedeljo dopoldne napolnili dvorano delavskega doma na Jesenicah, kjer je bil redni letni občni zbor občinskega odbora Zveze borcev. Poročilo predsednika tov. Andreja Podviza je sledila sproščena in plodna razprava. — Osveščila je vrsto problemov. V razpravi je sodeloval tudi zastopnik OO ZB Kranj tovarš Konobelj, ki je nagonal delo organizacije kot celote. Zastopnik obč. mladinske organizacije je med drugim dejal, da bo moralno preči breme vse politične dejavnosti bivših borcev na mlajše.

Občni zbor, na katerem so izvolili nov 23-članski občinski odbor ZB in 5-članski nadzorni odbor, je bil eden najboljših občnih zborov daleč nazaj.

OBČNI ZBOR MLADINKEGA AKTIVA V PODNARTU

Preteklo nedeljo je bil v Podnartu občni zbor osnovne organizacije LMS. Po poročilu predsednika o delu v preteklem letu so izvolili nov 10-članski odbor in si začrtali smernice za delo v letu 1959. Za Dan mladosti bodo s pomočjo »Svobode« nastudirali igrico, ustanoviti pa nameravajo tudi mladinski pevski zbor. V nedeljo bodo začeli s plesnimi vajami, tudi s pomočjo »Svobode«, ki je prav v ta namen kupila nov magnetofon.

MESREČE

OTROK POD AUTOMOBILOM
V torek, 13. januarja ob 10.20 uri je prišlo na cesti I. reda Kranj — Naklo pri odcepnu ceste na Zlatopolje do prometne nesreče. V tem času je peljal proti Naklem vprežni voz, za njim pa je tekel 12-letni Mujo Alidžanović. Naključje je hotel, da je v tistem trenutku pripeljal v isti smeri osebni avtomobil S-9316; vprežnemu vozu pred seboj je dal zvočni signal, da bo prehitel. Morda je prav to zmedlo malega Alidžanovića, ki se je držal za zadnji del vprežnega voza, da se je pognal preko ceste. Ker je bila razdalja med avtomobilom in vozom premajhna, je bila nesreča neizbežna. Vorilo je udarilo dečka z desno stranjo vetrobrana in ga podrllo. S hudim pretekom možganov je bil deček prepeljan v ambulanto zdravstvenega doma, od tam pa v ljubljansko bolnišnico. — Kaže, da bodo morali starši in učitelji tudi v prihodnje posvetiti kar največ pozornosti otrokom in jih opozarjati pred nevarnostmi, ki preče na naših cestah.

PRENAGLO JE VOZIL
Na Poljanski cesti v Skočilji Lobički se je v torek, 13. januarja ob 14.15 uri primerila prometna nesreča, ki jo je zakrivil motorist Alojz Šavinc, dokaj maglo je namreč prepeljal v ovinek. Ker ni imel dobrega pregleda, se je kljub močnemu zaviranju zatezel v zadnji del tovornega avtomobila Kmetijške države iz Sovodnja. Verjetno je bil udarec tem hujši, ker je tudi tovornjak zaradi srečavanja z osebnim avtomobilom zmanjšal brzino. Motorist si je pri padcu zlomil nogo, medtem ko materialne škode ni bilo.

VELIKA UDELEŽBA

Do srede je namiznoteniški klub »TRIGLAV« prejel prijave devetih ženskih in šestih mladinskih ekip za državno prvenstvo, ki bo v Kranju. Razen tega pa bo na turnirju mladink (posamezno) nastopilo 20 mladih igralk. Med mladincami so prijavljene ekipi Partizana iz Beograda, NSK in Vojvodine iz Novega Sada, Grafičarja iz Zagreba, Odreda, Ljubljane, Orkanja iz Dušge Rata, Fužinarja iz Ravn in Kranjčanke. Pri mladincih pa bodo igrali članice Orkanja, NSK, Fužinarja, Odreda, Ljubljane in Triglavja. Po prispevih prijavah bo borba za prvo mesto predvsem med Partizanom in Grafičarjem, medtem ko bodo pri mladinkah tudi tokrat verjetno posegle v odločilno borbo za naslov državnega prvaka lanske prvakinja, mladink Orkanja.

V konkurenči dva seta mladink posamezno bodo nastopile vse najboljše jugoslovanske mladince, zmagovalka pa bo verjetno ena izmed naslednjih: Nikolič, Lukas, Petrač, Jemejčič, Črešnjevec in Knap. Tekmovanje bodo najprej v skupinah, prvi dve plasirani vsake skupine pa se bosta plasirala v finalno tekmovanje.

Državno prvenstvo bo v dvorani Sindikatnega doma, in sicer v soboto od 8. do 13. ure in od 15. do 24. ure, v nedeljo pa od 8. do 12. ter od 14. do 18. ure, ko bo zaključen tekmovanje in tudi razdelitev nagrad.

S.R.

SMUČARJI - TEKAČI SE BODO ZBRALI V MOJSTRANI

V nedeljo, 18. januarja se bodo v Mojstrani zbrali smučarji-tekači. Tam prijeva GSP prvenstvo Gorenjske v tekih, ki se ga lahko udeleže vsi člani smučarskih klubov ali sekcij ter člani TVD »Partizan«. Za isti dan, je bilo predvideno tudi prvenstvo v skokih (Kropa) ter v alpskih disciplinah. Zaradi neugodnih snežnih razmer pa je prvenstvo v teh dveh disciplinah preloženo.

naš razgovor

SIROMAK Z AVTOM

Kdo ne pozna veselih in šegavih Velikogorčanov? Tistih, ki radi pripovedujejo najnovejše šale in dovtipe, se norčujejo in težav in ne poznajo žalosti.

Vendar so se tudi oni zresnili, zjezili in se zakleli. Prav tako je bilo, toda že pred leti. Slo je o električni. Luč je bila slaba, stalno je mezikala! Takrat so se jezili možje s časopisom v rokah, otroci nad šolskimi zvezki, gospodinje... Ježili so se na električno, na nove in stare hidrocentrale, na podjetje, ki naj bi bilo odgovorno in celo na mesto, ki je nedaleč od njih blestelo v številnih svetilkah. Se posebej pa so se vzemirili, kadar je zahreščalo v radijskih sprejemnikih in se stemnilo po vsej Veliki gori.

»Zdaj je priključil. Variti je začel, kaj hočemo?« so tokrat dejali. Niso se pritoževali čez gospoda Balka in njegove vijaške delavnice. Njegove varilne aparate in elektromotorje so pustili ob strani.

Z letne skupščine sindikata v Škofiji Loki

Najprej stanovanja

Stevilo članstva v sindikalnih podružnicah se je lani povečalo za 19% - Perspektivni načrt in prioritetti red investicij postavljata na prvo mesto gradnjo stanovanj, sledi trgovski lokal in tržnica, ceste itd.

V pondeljek je bil v Škofiji Loki občni zbor Občinskega sindikalnega sveta, ki sta se ga razen delegatov udeležila tudi predsednik Okrajnega sindikalnega sveta Andrej Verbič in predsednik škofješke občine Jože Nastran. Poročilo o delu Občinskega sindikalnega sveta za leto 1958 je podal predsednik Občinskega sindikalnega sveta Škofja Loka Andrej Levičnik in analiziral glavne probleme delavcev.

Ob zadnjem občnem zboru je bilo v Škofješki občini 29 sindikalnih podružnic z 2422 člani, konec leta 1958 pa se je število podružnic povečalo na 35, število članov pa na 2.898. S priključitvijo občine Gorenja vas se je število podružnic ponovno povečalo na 38, število članov pa na 3.150. Število članov v posameznih sindikalnih podružnicah se je torej lani povečalo za 19%.

Pri pregledu poslovanja sindikalnih podružnic je nadzorni odbor Občinskega sindikalnega sveta opazil preširoko razmetavanje dejavnosti za najrazličnejše pogostitve, zato jih je nemalo kralj zmanjšalo denarja za razvijanje kulturno-prosvetne in športne dejavnosti.

Analiza zadnjih občnih zborov sindikalnih podružnic kaže, da so naredili v primeru z lanskimi prejšnjimi koraki naprej. Že po sami udeležbi na zborih (povprečno 80 odstotkov) se vidi, da se člani sindikata zanimalo za vsa pereča vprašanja, ki jih sindikat danes obravnava. Delavci so razpravljali o vseh problemih, ki jih neposredno zanimali. Druga važna ugotovitev je ta, da so danes delovni kolektivi zanimali s politiko in stališči kot tudi z nalogami, ki jih ima sindikalna organizacija.

Občinski sindikalni svet je skupaj z Občinskim ljudskim odborom Škofja Loka izdelal perspektivni načrt in prioritetti red vseh investicij, ki naj bi se uporabile za dvig družbenega standarda. Na prvem mestu so stanovanja — po zadnjih podatkih manjka v Loki namreč 300 do 400 stanovanj —

Do 120 površinskih metrov v eni urì

Namesto ročnega, strojno obmetavanje zidov

Po uspehih poizkusnih ometavanih zidov s strojem Turbosol B-20 v tork, 6. in v sredo, 7. januarja v Ljubljani, je podjetje Paolo de Nicola iz Vicenze (Italija) demonstriralo poizkuse s strojem tudi v Kranju.

Poizkusno ometanje je bilo v soboto, 10. januarja dopoldne na gradbišču Kranjskega gradbenega podjetja v novem zdravstvenem domu. Poizkuse so si ogledali tudi mnogi gradbeni strokovnjaki. Gre za poseben stroj — premično črpalo, napravno na štirih gumih kolesih, ki služi za razprševanje male in ki nadomešča sedanje ročno ometavanje s finim ali grobim ometom. Tam, kjer primanjkuje kvalificiranih zidarjev, pomeni stroj zelo učinkovito pridobitev. Pri smernici organizaciji dela lahko s pridom zapolni vse vrzel v zvezzi z manjšajočim strokovnim kadrom.

Zmogljivost stroja pri grobem ometu je do 120 površinskih metrov, medtem ko je zmogljivost pri obrazgavanju s tekočo malto še večja. Svede je ta učinek, ne da bi se kvaliteta ometavanja zmanjšala, neprimočno večji od ročega ometavanja. Ometalni stroj B-20 je zadnjih izpopolnjeni izdelek te vrste. Svojo neoporečnost je tudi potrdil na primerjalni preizkušnji novembra lani v Würzburgu v Nemčiji. Med 20 nemškimi izdelki te vrste je osvojil prvo mesto in najvišje strokovno priznanje. Stroj velja 1.100.000 lir.

Zmanjšanje naših gradbenikov za napravo je zelo živahnino, kar kaže, da bodo tudi nekatera gorenjska gradbena podjetja segla po tej gradbeni pridobitvi.

Dejavnost komisije za asanacijo v Kranju ČE LJUDJE SAMI POPRIMEJO

Vrednost izvedenih del povečana za 1.912.000 dinarjev

Komisije za male asanacije na dokaj delavne, tako pri vprašanju Gorenjskem so v preteklih letih zdravstvene higiene, predvsem na

V „Vino“ - Bled pred odločitvijo Ni delovne discipline!

Šest let zaradi alkohola nezdravi odnosi v podjetju - Brez sodelovanja med direktorjem in samoupravnimi organi - V enem popoldnevu trikrat volitve v UO

Ceprav je bilo v preteklih letih do večkrat slišati o nezdravih pojavih v Vino-Bled, do takšnih dejstev kot v zadnjem času ni nikdar prišlo. Nezdravi odnosi v podjetju med direktorjem in samoupravnimi organi ter med uslužbenicemi in delavci so se tako zaostri, da jih sam delovni kolektiv ni mogel več rešiti. V pretežni večini pa je takšnemu stanju največ krit alkoholi; vsaj takšne so ugotovitev Komisije za družbeno upravljanje in izjave članov delovnega kolektiva. Prav alkohol je bil tisti, zaradi katerega so se med člani kolectiva najprej začeli širiti razne govorice, kasneje obrekovanja in končno je prišlo do pravih sporov med nekaterimi posamezniki. Ima rezultat tega je bil, da tudi med samoupravnimi organi in direktorjem ni bilo nobenega sodelovanja. Zato je bila imenovana komisija, ki naj bi pregledala stanje v podjetju. To komisijo sta sestavljala dva uslužbenca Občinskega ljudskega odbora Bled.

Omenjena komisija pa ni našla pravih vzrokov za slabe odnose v podjetju. Ko je zaključila svoj posel je predlagala, da je treba v podjetju izvoliti nov upravni odbor in ukiniti dve delovni mestni. Razburjenje v kolektivu se je s tem še povečalo. Član upravnega odbora so bili nezadovoljni že tako ali tako, ker zaradi direktorja niso mogli uveljaviti svojih pravic, ukiniti pa bi bilo treba tisti delovni mestni, na katerih sta bila zapovedana človeka, ki sta zahtevala večje pravice samoupravnih organov. To je dalo povod za izreden sestanek vseh članov delovnega kolektiva Vino-Bled, povabilo pa so nanj tudi šef za dohodek pri ObLO Bled.

Sestanek je potekal nenavadno, zlasti še, ker je šef za dohodek kot uslužbenec občinskega ljudskega odbora vztrajal pri svojih zahtevah, ki jih je navajal kot član že omenjene komisije. Vztrajal je pri tem, da mora kolektiv izvoliti nov upravni odbor, pri čemer sta ga podpirala direktor in razčinovodja podjetja. Po daljšem prerezovanju je prišlo do volitev, vendar kar z dviganjem rok. Člani kolectiva so z dviganjem rok potrdili star upravni odbor — 9:7. Predlagatelji s tem niso bili zadovoljni. Krčevito so vztrajali pri svojem predlogu in čez čas so še enkrat volili. Osem rok je glasovalo za star UO, osem pa je hotel nov upravni odbor. Torej neodločeno. Ker je ostal rezultat volitev neodločen, so morali še enkrat voliti. Tretjič so bile volitve končno le tajne. Staro odbor je propadel z 4:12. Predlagateljem je bilo zadoščeno, zakonu pa nel Novozivljeni upravni odbor je nezakonit. Kakšen bo epilog tega, še ni moč reči.

S tem zadeva Vino-Bled še ni končana. Na podlagi vsega tega je morala poseči vmes tudi Komisija za družbeno upravljanje pri ObLO Bled. Le-ta svojega dela še ni po-

B. Fajon

Boj proti podganam v Kranju

Nevarnost za pse, mačke in kokoši

Od 19. do 31. januarja so v Kranju napovedali boj podganam in mišim. Po odločbi sanitarnega inšpektorata pri ObLO bodo ekipe Zavoda za dezinfekcijo in deratizacijo v teh dneh

»čistile« vse mesto Kranj, se pravi vse ulice, stanovanjske, poslovne stavbe in podjetja med Savo in Kokro do Zaltega polja. Pregledovali bodo vse prostore, dvorišča, kleti, drvarnice, skladišča itd. Povsod bodo škodljivim glodalcem nastavljali zastrupljeno hrano.

Pri tem je potrebna vsestranska pomoč celotnega prebivalstva. Zakon o sanitarni inšpekciji sicer obvezuje podrejanje vseh prebivalcev. Za uspešno akcijo pri uničevanju teh škodljivcev in še posebno pri zaščiti malih živali v tudi otrok v tem času, je potrebno splošno vsestransko sodelovanje.

Mesto Kranj že ni bilo očiščeno več let, razen posameznih podjetij, ki so za to zaprosila. Zato se je ta golazen hudo razplasal. Samo par podnega ima po enem letu lahko 800 zaroda. Sanitarna inšpekcija, pa tudi v javnih lokalih, v stanovanjskih hišah vedo povedati o velikih škodah, ki jo povzročajo ti glodalci. Hudo ogrožajo zlasti skladišče živil, kar je nevarno tudi iz zdravstvenih ozir. Bilo je že nekaj primerov obolenj in celo trebušnega tifusa dojenčkov, ki so ga raznesle podgane.

Zato stanovalci Kranja pozdravljajo napovedano akcijo.

K. M.

Nevečamski domovi

(Nadaljevanje s 1. strani) društvi. Delajo v kulturno-prosvetnih društvi v Svobodah, v Partizanu, Rdečem križu, pri gasilcih, planincih, tabornikih itd. Skupno sodeluje v društvenih na Gorenjskem preko 4.000 pionirjev.

Sprejem pionirjev v pionirske organizacije so že postal tradicionalni pionirski prazniki. Iz leta v leto so vsebinsko in organizacijsko boljše pripravljeni in izvedeni. Razen v Cerkljah, kjer so srejemo že več let na Dan mladosti, in na Jesenicah, so sprejemni v ostalih občinah na Dan republike — 29. novembra.

Društva prijateljev mladine, ki jih je na Gorenjskem 11. bodo morala bolj skereti tudi za varstvo družin, zlasti pa za mlade ljudi, ki so prepričeni sami sebi. Samski domovi zanje niso najbolj primerni, zato jih v prihodnosti ne bi kazalo več graditi, kot so podarili na Sej, ampak naj bi gradili troskovo stanovanja s tem, da bi dali družini na razpolago dve sobi, v eno pa bi moralna družina sprejeti podnajemnika. Vsaj delna povezanost z družinskim življenjem bi na mladega človeka brez droma pozitivno vplivala.

A. T.

NA DNEUNEM REDU V KOMUNAH

GRADBENIŠTVO

Na torkovi seji Občinskega ljudskega odbora Radovljica, je bilo v ospredju vprašanje gradbeništva. Vsekakor je bilo to vprašanje na dnevnem redu zaradi izkušenj, ki so jih tudi Radovljicanib dobiti v preteklih letih. Znano je, da vrsta gradbenih podjetij ni mogla v večjem obsegu izvrševati potrebe, ki so jih narekovala novogradnje. Zato se v zadnjem času vse bolj uveljavlja težja po združevanju manjših gradbenih podjetij, ali pa gradbenih podjetij s projektivnimi podjetji.

Razen tega pa je bil sprejet sklep,

da bo občina Radovljica spomladi pri-

čela z gradnjo novih stanovanj. Načrti predvidevajo izgradnjo 80 stanovanjskih enot (eno, dvo, ali trisobnih stanovanj). Nova stanovanja bodo zainteresirana podjetja lahko odkupila. S tem bo stanovanjsko vprašanje v Radovljici precej ublaženo.

B. F.

Dejavnost komisije za asanacijo v Kranju ČE LJUDJE SAMI POPRIMEJO

Vrednost izvedenih del povečana za 1.912.000 dinarjev

Komisije za male asanacije na dokaj delavne, tako pri vprašanju Gorenjskem so v preteklih letih zdravstvene higiene, predvsem na

vasi, pri gradnji vodovodov, izsuševanju močvirjev, pri kanalizaciji, predvsem pa so prispevali 126 tih. Urejena je bila tudi kanalizacija na Kokriči in vodovod, ki je zajet za vodovod v Zg. Dupljah. V Potočah pri Preddvoru so bile izvršene široke raziskave glede kvalitete vode in izvedba načrtov za gradnje vodovodova za Dom onemoglih. Vodovod so začeli graditi tudi na Jezerskem v Bitnjem pa so uredili odtok talne vode.

Za letošnja dela je komisija predčasno poslala vsem krajevnim odborom in osnovnim organizacijam RK razpis za prijavo vseh objektov, ki bi v tem letu spadali v pristojnost te komisije. Ugotovljeno je bilo, da bo treba 23 objektov na novo sanirati in da bi bilo za to potrebno najmanj 3 milijone 100.000 din. Najnujnejša dela: kanalizacija v Dupljah, zgraditev pralnice v Trbojah, ureditev potoka, ki teče skozi vas. Komisija je prispevala 225 tisoč, predvsem pa 345 tisoč din. Zaradi sanitarno higieničnih razlogov je komisija odobrila 74 tisoč din za

kanalizacije v Naklem, asanacijo bajerja v Vogljah itd. - an

gorenjski obveščevalec

MALI OGLASI

Prodam motorno kolo NSU s pokrito prikolico. A. Groser, Ulica Prvoborca 1, Sl. Javornik. 2312
Prodam basovsko kitaro. Ogled na Bekselnu v Kranju. 2314
Rjava usnjeno rokavico izgubljeno v soboto 9. januarja od koga. Prodam večjo kolikočino pese. —

Že veš? Kaj?

Ijšči na Sejnišču do kina »Storžič« vrnilti na naslov Peteruel Miho, Kranj, Koroška 49, proti našem. 2308

Uprrava otroškega okrevalnika Staneta Zagarija v Podljubelju nad Tržcem po dne 5. februarja 1959 prodala konja z vprego in voz. — Interesenti lahko pogledajo konja in ostalo vsak dan v Podljubelju. Prednost nakupa imajo drž. ustanove in podjetja. 2309

Prodam pratiča 200 kg težkega sa zakol. Britof 48, Kranj. 1310

Ugodno prodam skoraj nov za- pravljivec s konjsko opremo. Náslov v oglašnem oddelku. 2311

Podbrezje 86, p. Duplje. 2315
Prodam krznen plášč za veliko, močno postavo. Naslov v oglašnem oddelku. 2316

Prodam lepo kravo bohinjko, ki bo kmalu teletila. Naslov v oglašnem oddelku. 2317

Kupim 20 kvadrat. metrov starih desk za podomet. Naslov v oglašnem oddelku. 2318

Kupim star rabljen parket. Naslov v oglašnem oddelku. 2319

Iščem žensko za pomoč v go- spodinjstvu. Naslov v oglašnem oddelku. 2320

Sprejememo trgovskega pomočnika za ka-co za takoj ali pozneje. Sam-

Upravni odbor ELEKTROTEHNIČNEGA PODJETJA KRAJN razpisuje:

mesto USLUŽBENCA-ke.

Pogoji: srednja strokovna izobrazba z večletno prakso v blagajniških in knjigovodskih poslik.

2 mesti TRGOVSKIH POMOČNIKOV-nic

z nekaj prakse v trgovski stroki.

Plača po tarifnem pravilniku.

Muzeji v Škofiji Loka je zaprt za vse obiskovalce zaradi sehitve na loški grad

Tegovci in šicaka potrašnja, oglejte si našo

najnovejšo kolekcijo za leto 1959

na sejmu mode v Ljubljani, ki bo od 17. do 25. 1. 1959

Vedno in povsod zahtevajte in delke tovarene

„SPIK“ - KRAJN

TEKSTILNA TOVARNA PREBOLD

je med prvimi podjetji, ki so nudi trgovski mreži spomladanske vzorce v novih desenih in variantah OPOZARJAMO trgovske mreže, da lahko nabavi omenjeno blago pri trgovskem podjetju za Gorenjske na veliko

KOKRA
KRAJN

ska soba preskrbljena. Ponudbe »PEKO« II. Kranj. 2321

Na stanovanje sprejem žensko, ki bi v prostem času pomagala pri gospodinskih in gospodarskih delih. Naslov v ogl. odd. 2322

Kdor je v Struževem pri Golobu št. 2 ob svojem nočnem poslu izgubil v dobro založen drvarnicu svoj rjav klobuk, naj ga pride iskat. 2323

Posiva se poznano žensko v zelenem plašču, katera je bila v družbi z moškim ter je pobrala de-

Stanovanjsko hišo vseljivo ali nedograjeno v Kranju ali okolici v vrednosti 800.000 din kupim proti takojšnjemu plačilu. Naslov v oglašnem oddelku. 2329

Prodam svinjo 12 tednov brejo. Voglje 49. 2333

Zaradi selitve prodam samsko sobo in več oleandrov. Furlan, Ljubljanska 2, Kranj. 2326

Prodam novo mizarsko mizo (skobelponk). Kopališka ul. 18, Kranj. 2327

Zamenjam krasno, moderno in komforntno tro in pol sobno stanovanje v Mariboru v centru mesta z enakovrednim ali vsaj trosobnem v Kranju. Možnost zamenjave pride v poštov v letnih šolskih počitnicah. Naslov v oglašnem oddelku. 2328

Stanovanjsko hišo vseljivo ali nedograjeno v Kranju ali okolici v vrednosti 800.000 din kupim proti takojšnjemu plačilu. Naslov v oglašnem oddelku. 2329

Prodam svinjo 12 tednov brejo. Voglje 49. 2333

Restavracija „PARK“ prireja v Kranju od 18. do 25. januarja

OBJAVE

RAZGLAS

V smislu člena 42. točke 4 z konca o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ, št. 52-644/57) in 6., 15., 37. in prvega odstavka 72. člena temeljnega zakona o varstvu živine pred živalskimi kužnimi boleznimi (Uradni list FLRJ, št. 26/54) oddelek za gospodarstvo Občinskega ljudskega odbora Kranj

Izgubil sem gumo iz Lesc do Kranja. Najditelja naprosto, naj jo proti nagradi vrne v »Živila«, Kranj. 2325

Ob smerti naše mame

LEBAR MARIJE iz Britofa pri Kranju

se zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na zadnji poti. Posebna zahvala vsem sorodnikom, sosedom, g. župniku iz Predosej, prijateljem in znancem v vsem tistim, ki so darovali cvetje in vence. Vsem prisrčna hvala.

Sinovi, hčere ter ostalo sorodstvo. — Britof, Kranj

Niklo 16. I. ob 8. uri

Podbrezje 16. I. ob 11. uri

Duplje 16. I. ob 13. uri

Senčur 17. I. ob 8. uri

Visoko 17. I. ob 11. uri

Voglje 17. I. ob 14. uri

Goriče 20. I. ob 8. ur

Trstenik 20. I. ob 10. ur

Predvor 21. I. ob 8. ur

Kokra 21. I. ob 11. ur

Jezerško 21. I. ob 14. ur

Zabnica 22. I. ob 8. ur

Bičnje 22. I. ob 9. ur

Stražišče 22. I. ob 10. ur

Predosje 22. I. ob 14. ur

Besnica 23. I. ob 9. ur

Kranj 23. I. ob 13. ur

Trboje 26. I. ob 10. ur

Praše 26. I. ob 14. ur

Ob smerti naše mame

LEBAR MARIJE iz Britofa pri Kranju

se zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na zadnji poti. Posebna zahvala vsem sorodnikom, sosedom, g. župniku iz Predosej, prijateljem in znancem v vsem tistim, ki so darovali cvetje in vence. Vsem prisrčna hvala.

Sinovi, hčere ter ostalo sorodstvo. — Britof, Kranj

Niklo 16. I. ob 8. ur

Podbrezje 16. I. ob 11. ur

Duplje 16. I. ob 13. ur

Senčur 17. I. ob 8. ur

Visoko 17. I. ob 11. ur

Voglje 17. I. ob 14. ur

Goriče 20. I. ob 8. ur

Trstenik 20. I. ob 10. ur

Predvor 21. I. ob 8. ur

Kokra 21. I. ob 11. ur

Jezerško 21. I. ob 14. ur

Zabnica 22. I. ob 8. ur

Bičnje 22. I. ob 9. ur

Stražišče 22. I. ob 10. ur

Predosje 22. I. ob 14. ur

Besnica 23. I. ob 9. ur

Kranj 23. I. ob 13. ur

Trboje 26. I. ob 10. ur

Praše 26. I. ob 14. ur

Ob smerti naše mame

LEBAR MARIJE iz Britofa pri Kranju

se zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na zadnji poti. Posebna zahvala vsem sorodnikom, sosedom, g. župniku iz Predosej, prijateljem in znancem v vsem tistim, ki so darovali cvetje in vence. Vsem prisrčna hvala.

Sinovi, hčere ter ostalo sorodstvo. — Britof, Kranj

Niklo 16. I. ob 8. ur

Podbrezje 16. I. ob 11. ur

Duplje 16. I. ob 13. ur

Senčur 17. I. ob 8. ur

Visoko 17. I. ob 11. ur

Voglje 17. I. ob 14. ur

Goriče 20. I. ob 8. ur

Trstenik 20. I. ob 10. ur

Predvor 21. I. ob 8. ur

Kokra 21. I. ob 11. ur

Jezerško 21. I. ob 14. ur

Zabnica 22. I. ob 8. ur

Bičnje 22. I. ob 9. ur

Stražišče 22. I. ob 10. ur

Predosje 22. I. ob 14. ur

Besnica 23. I. ob 9. ur

Kranj 23. I. ob 13. ur

Trboje 26. I. ob 10. ur

Praše 26. I. ob 14. ur

Ob smerti naše mame

LEBAR MARIJE iz Britofa pri Kranju

se zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na zadnji poti. Posebna zahvala vsem sorodnikom, sosedom, g. župniku iz Predosej, prijateljem in znancem v vsem tistim, ki so darovali cvetje in vence. Vsem prisrčna hvala.

Sinovi, hčere ter ostalo sorodstvo. — Britof, Kranj

Niklo 16. I. ob 8. ur

Podbrezje 16. I. ob 11. ur

Duplje 16. I. ob 13. ur

Senčur 17. I. ob 8. ur

Visoko 17. I. ob 11. ur

Voglje 17. I. ob 14. ur

Goriče 20. I. ob 8. ur

Trstenik 20. I. ob 10. ur

Predvor 21. I. ob 8. ur

Kokra 21. I. ob 11. ur

Jezerško 21. I. ob 14. ur

Zabnica 22. I. ob 8. ur

Bičnje 22. I. ob 9. ur

Postskriptum

K POROČILU O RAZSTAVI OTROSKE ILUSTRACIJE V MESTNEM MUZEJU

Ko sem prejšnji teden pisal se stavki o otroških ilustracijah Jože Ciuhe in Marlen Muk-Stupica (»Glas Gorenjske«, 9. januarja 1959), mi je prišlo izpod peresa priznanje, da se včasih tudi kritiku upre nenehno opredeljevanju umetnosti po njih oblikovni pripadnosti, idejni usmeritvi, kvaliteti ter izvirnosti in da se včasih tudi njemu zahode samu uživati likovne čarovanje... Danes pa sem kljub temu prisiljen zapisati, da naj se kritik nikdar ne prepusti bipojemu navdušenju nad to ali ono stvaritvijo, če mu je kaj do nepristranskega obveščanja javnosti, zlasti takrat, kadar je treba izreci nedvoumno besedo o izvirnosti del naših povojnih umetniških generacij.

Brez ko se je zadnjič posušilo tiskarsko črnilo zgoraj omenjenega članka, mi je prišla v roke ameriška otroška slikanica »The golden funny book« s tekstrom Gertrude Crampton in baronimi ilustracijami J. P. Millerja. Knjiga je bila izdana v New Yorku in Torontu l. 1950, prodajali pa so jo tudi pri nas. Ko sem jo po vrino prelistal, sem hohč — nočes moral priznati nekaterim rednim obiskovalcem kranjskih umetnostnih razstav, da je docela pravilno nihjovo mnenje o bolj ali manj očitni zvezri med Millerjevo in Ciuhovimi sličicami za otroka. Ciuha se je menda res do neke mere poslužil i formalnosti i motivnih pobud, ki jih je našel v citirani knjigi (str. 9 — »Narobe mesto«, str. 45 — figura kralja itd.), kar za akademškega slikarja sicer ni ravno kvalevredno, toda po drugi strani mu je vendar treba priznati, da je privzeta elemente prekušal z nekakšno posebno prizadetostjo in jih predelal v vsebinskem pogledu tako, da silijo k razmišljani in ne majhne teme ved tudi »velike« otroke, kot sem poudaril že zadnjikrat (»Narobje oz. »Splošno slikarstvo«). Ilustracije v »The golden funny book« so namreč preračunane izključno na deco in ne vsebujejo nobenih avtobiografskih prvin, kakršne je na primer pri Ciuhi negotovlj ljudljanski kritik Luc Menač (glej v »Naših razoledih«).

Stefan Erzen

JESENIŠKI SVOBODAŠI BREZDOMCI

Zapoznel zapisek o občnem zboru jeseniške Svobode

DPD Svoboda »Tone Čufar« na Jesenicah je obračunala svoje delo skupaj med članstvo novega duševnega — sredji decembra. Temu je krivo to, da Svoboda sploh nima svojih društvenih prostorov, kjer bi lahko nemoteno delovala. Dvorana z odrom, ki je bila pred leti obnovljena z željo, da bi služila kulturnemu delovanju jeseniških delavcev, je zelo pogosto zasedena. V njej se vrste dan za dan, večer za večerom razni sestanki in občni zbori. Samo decembra se je zvrstilo v omenjeni dvorani 26 občnih zborov sindikalnih podružnic.

Podobno je tudi z malo ali lutkovno dvoranjo delavskega doma; posamezne sekcije jeseniške Svobode nimajo drugoga prostora kot pevsko sobo z 12 površinskimi matri in še en prostor, ki služi ansamblu narodnih plesov kot garderober. To je vsekakor problem, kateremu bodo morale Jesenice posvetiti v prihodnje večjo pozornost. To je tudi razlog, da šteje jeseniška Svoboda le nekaj nad 300 članov, kar za Jesenice ni posebno spodbudno število.

Edina sekcija, ki s prostori nimata težav, je godba na pihala, ki gostuje v spodnji dvorani Čufarjevega gledališča. Kljub temu pa jeseniški svobodaši dosegajo razveseljive uspehe.

Na prvem mestu je ansambel narodnih plesov in pesmi, ki gostuje v lutkovni dvorani, kadar je prost. Z marljivim študijem narodnih plesov je dosegel visoko kvalitetno. Za seboj ima vrsto uspehov, s katerimi si je končno utri pot celo v Francijo.

Uspešna je tudi godba na pihala, ki tudi v širšem okolišu ne najde tekmecev. Kaže, da se bo še bolj okreplja, saj je pričela sistematično vzgajati mlade goðbenike.

Tudi pevska zborna, moški in ženski, dosegata lepe uspehe. Ti pa bili še večji, če bi se zborna posrečilo pomladiti. V zvezzi s tem so sklenili ustanoviti mladiški pevski zbor.

Dramsko-lutkovna sekcija se je zaradi težave s prostori v minuli sezoni omejila zgolj na prirejanje

dvorana Nace Smolej in Franci Pogačnik.

»Grašek« je bil lepo darilo jeseniškega gledališča pionirjem in cibinom. Takih uprizoritev bi moral biti še več, saj so pri srcu celo odraslemu občinstvu, kar so dokazale večerne predstave.

J. S.

Davna želja loških muzealcev uresničena MUZEJ V ŠKOFJI LOKI DOBIL NOVE PROSTORE

Skojeloškemu muzeju, ki je do sile domoval v puščinskem gradu, so že dlje časa obljudljali nove prostore, da bi mu tako omogočili nadaljnji razvoj. In ko je na zadnjem občnem zboru predsednik Muzejskega društva omenil, da se obeta izpraznitve loškega gradu, nato gotovo nihče pričakoval, da bo ta želja loških muzealcev tako hi-

tro izpolnjena. Z novim letom je bil namreč loški grad izpraznjen in zdaj z vso naglico selijo muzejske zbirke v nove prostore. Seveda pa zahteva selitev mnogih naporov od strokovnih uslužbencev in delavcev, kajti dragoceni muzejski predmeti so zelo krhki. Vsekakor bo največji problem solitov dragocenih dražgoških zlatih oltar-

jev, ki bodo dobili v grajski kapeli šele svoj pravi izraz; doslej so bili bolj skladistični kot razstavni eksponati. Tudi arhiv, ki je edini na Gorenjskem, bo dobil dostenje proste.

Da pa je loški muzej res potreboval večje in primernejše prostore, pove ugotovitev, da je bilo devetkrat več predmetov v skladističih, kot pa v razstavnih sobah. Z novo ureditvijo zbirk bo moč posredovati obiskovalcem tudi množično predmetov, ki so doslej v skladističu predstavljeni le inventarno številko. Konceptna ureditev muzeja bo z majhnimi spremembami ostala stará. Tudi oddelki NOB, ki je bil doslej ločen in je bil s svojimi zbirkami pod streho Doma Zvezde borcov, bo priključen ostalim zbirkam, ki bodo smotrno urejene in izpopolnjene nujne obiskovalcem preglejnejši kronološki razvoj loškega ozemlja od davnine pa do naših dñi.

Ureditev muzeja v novih prostorih bo terjala še obilo dela, vendar bo, ko bo dokončno urejen, postal važen kulturni spomenik Gorenjske in tudi mikavna turistična točka.

A. P.

»Grašek« v uprizoritvi Čufarjevega gledališča na Jesenicah

Filmi, ki jih gledamo

LEPA MLINARICA

Pred kratkim smo gledali francosko-spanški koprodukcijski film Mila ljubezni in se vprašali: kje tiče vrednote te filmske realizacije? Mar v zasnovi in zapletih brillantno bedaste zgodbe, ali v obešenjskem humorju in nelzivni situacijski komiki? Banalna in neokusna zgodba nas ni ogrela. Ni se še poglej prvo ogrejno, ko se srečujemo z novo italijansko enačico zgodbe. Če je obravnavana tema na zakske nezvestobo tolikan pričačno, ne bi bilo menda težko skonstruirati okusnejše, vsekakor pa užitnejše zgodbe s podobno tematiko. Če gre zgodbo za tridimensionale čare zapljive mlinarice, ki jo v Italijanski realizziji igra Sofia Loren, tedaj je to bore malo.

Film iskreno odsvetujem!

LUČI VARIETEA

je italijanski črno-beli film, ki je po zaslugu znanih režiserjev Federica Fellinija in Alberto Lattuada, vnesel v program filmov, ki smo jih videli zadnje čase, zanimalo pozitivne.

Film je posnet, čeprav mu mnogi pripisujejo še starejši datum, leta 1950, nekako teda, ko je mladi Fellini stopil na svojo strmo pot navzgor. Če pravim »navzgor, tedaj imam v mistih njegov kasnejši film La Strada, ki velja za eno najboljših, če ne najboljših, še filmske realizacije.

Film »Luči varietea« priporočuje zgodbo o ne posebno uspešni igralski družini, ki go-

stuje po italijanski provinci. Odkritosčno in pogumno se ločeva socialnega problema pri-padnikov »glumaškega rodu«, ki jim igralska umetnost ne reže posebno debelih kosov kruha. Osnovna misel je poudarjena zelo izrazito, je topla in humana. Morda bi filmu kazalo očitati še neenovito dramaturško gradnjo, razvlečenost nekaterih prizorov in ponavljajanje misli. Delu se tudi pozna vpliv dveh režijskih konceptov, ki se miselno razhajata.

PARIŽANKA

Spet je nas obiskala Brigitte Bardot — ljubljenska francoskega zabavnega filma, ki ve, kaj je zabava in kako se temustreže. Občinstvo mora biti zadovoljno za vsako ceno, etudi... No, kaj pa je to takega, če v rabilo pikantnih prizorov za kratek film »zablesti« v Evinem kostumu. Občinstvo se mora zabavati. — V filmu tudi ne kaže iskati drugega. Tej filmski realizaciji v prid lahko napišem kvečjemu to, da prinaša celo ščepec izvirnosti v pravcatem labirintu zapletov in situacij; zgodbo smemo razumeti celo kot dokaj posrečeno parodijo na pogoste padce francoskih vlad.

Kdor siče v filmu zgodil zavaro, ki se v pustih zimskih dneh hudo prileže, ne bo razčaran. Sicer sta pa tudi tokrat film in občinstvo zaradi Brigitte Bardot — sakramentske frklje in ne obratno. Vzdevek »frklje« ji tudi v tem filmu na moč pristola, dasiravno nastopa kot »polnokrvna Paržanka. aa

Harrisova „Molčeča usta“ spregovorila v Podbrezjah

Po večletnem molku — menda hrupni, vendar niso motili uprizoritev. Zlasti impresivni so bili priзорi z Belindo, zdravnikom Robertom in Mc Donaldom, manj posrečeni z ozirom na situacije pa intimni priзорi Belinda — Locky.

Po tem nespornej uspehu lahko pričakujemo, da ta uprizoritev ne bo zadnja v letošnji sezoni. Navdušenega občinstva menda res ne kaže razočarati. S. S.

Delovni kolektiv in kultura

Srednja glasbena šola iz Ljubljane gost »Iskre«

Menda ni v vsem okraju tovarne, kibl posvečala kulturnemu standardu svojega kolektiva tollikšno pozornost kot tovarna »Iskra« v Kranju. Priznati je tudi treba, da je kulturna komisija pri iskanju novih oblik kulturnih prireditev na moč prozna. Če odmislimo zaključene gledališke predstave za kolektiv in obiske opernih predstav v Ljubljani in druge prireditve, tedaj ne bo napak, če se za trenutek pomudimo pri najnovnejši obliki kulturnega razvedrila, ki ga je v četrtek, 8. januarja zabeležila Iskrina kulturna kronika. Gre namreč za zanimiv, predvsem za nenavadnen poskus kulturnega razvedrila. Iskrina kulturna komisija je povabila v Kranj godalni orkester Srednje glasbene šole iz Ljubljane, ki je priredil za kolektiv koncert v PG Kranj.

Vsekakor je bil koncert prijetno glasbeno doživetje zlasti zategadelj, ker si nihče od mnogih poslušalcev ni obeta do mladega orkestra tollikšne do-

gnosti. Nobenega dvoma ni: orkester je kljub vsakoletnemu prilivu mladih glasbenikov skrbno sestavljen, sistematično vzgajan in negovan in ima vse pojoce za lep napredek. Kazno je, da orkester disciplinirano sledi dirigentu prof. Vinku Šusteršiču.

Posebna mikavost koncerta je bil nastop solistov. — Alenka Vidmarjeva je v Beethovenovem koncertu v C-duru št. 1 za klavir in orkester pokazala odlično tehnično znanje in spontano izrazno intenzivnost. — Enako velja za solista Aleksandra Vodopivec, ki je izvajal L. M. Škerjanc Fanta-

zijo za klavir in orkester. — Predvsem je ugajala 14-letna violinistka Marjetica Korošec v H. Wieniawskoga koncertu za violin in orkester. V njenem muziciranju je bilo opaziti mnogotiski kvaliteti — muzikalnih in tehničnih — na katerih je moč zanesljivo graditi koncertnega violinistika. Vsekakor pa ima blestevi virtuoznost.

S tem koncertom je storila kulturna komisija tovarne Iskra svojemu kolektivu veliko uslužbo. Prav bi bilo, če bi temu zgliedu sedili še ostali večji kolektivi. S.

S slikarske razstave v Kranju Gabrijel Humek: realist - krajinar

Drevi (petek, 16. januarja) bo razstavo ilustracije za otroke Jože Ciuhe in Marienku Muk-Stupica, ki je s svojo ljubko in vedro pravljivo tematiko privabil v razstavne prostore Mestnega muzeja množico majhnih in »odraslih« otrok, zamenjal nova razstava. Tokrat se bo s svojimi deli predstavljal realist-krajinar, akademski slikar Gabrijel Humek iz Stične. Med deli prevladujejo olja.

Razstavljalec se je rodil l. 1907 v Bohinjski Bistrici. Slikarsko akademijo je obiskoval v letih od

1937 do 1939 v Krakovu; njegova likovna vzgojitev sta bila prof. Sichulski in prof. Jarocki. Likovne študije je nato nadaljeval na Akademiji upodabljajočih umetnosti v Zagrebu, in sicer v letih 1940 do 1941 pri prof. Beciću in nato od leta 1945 na Akademiji upodabljajočih umetnosti v Ljubljani pri prof. G. A. Kosu, kjer je leta 1947 tudi diplomiral. Slikar Gabrijel Humek je prvikrat samostojno razstavljal leta 1951 v prostorih Umetniške zadruge v Ljubljani.

Razstava bo odprta do konca januarja.

Pred baletnim večerom v Kranju

Gost - balet ljubljanske opere

Da bi Koncertna poslovalnica v

Kranju vnesla v svoj, pretežno koncertni program, čim več pestrosti in mikavnosti, je tokrat povabila na gostovanje balet Ljubljanske opere. Baletni večer bo v pondeljek, 19. januarja ob 20. uri v Prešernovem gledališču.

Sedemčlanski baletni zbor, ki bo izvajal program iz izbor plesnega repertoarja, jamčita, da se obeta kranjskemu občinstvu doživetje, kakršnih je bilo doslej deležno le malo.

Na programu bodo Chopin »Siles« in »Variacije«, Cajkovski Pas de trois iz baleta »Labodie zejzer«, Gounod »Faust«, Hristič Pas de deux iz baleta »Ohridska legenda«, Lhotka Suite iz baleta »Vrag na vasi«, Rossini »Can-can«, Dvorák »Polka«, Verdi »Spančki ples« in Hristič »Ples ujetnice«.

Sporočilo izvajajo najvidnejši predstavniki baleta ljubljanske opere.

družinski ponovki

Pogovor s Urškino mamo

Drage mamice, nič se ne bojte, ne mislim vam spet govoriti o beljakovinah in vitaminih, pa o rudinskih snoveh. Kajne, saj že same veste, kaj vse mora vaš otrok dobiti s hrano, da bo kar najbolj zdrav. Danes se hočem pogovoriti z Urškino mamo, ki vedno toži, da njena hčerkica noče piti mleka.

Moje besede so namenjene tudi ostalim mamicam, katerih otroci nočejo jesti in je potreben dolg spisek prošenj in obetov, da izvoli mali trmoglaveček milostno pojesti žliko špinace. Skratka, beseda je o slabih navadah pri jedi. Dobre navade se izoblikujejo v predolski dobi, zato jih moramo že od vsega začetka skrbno negovati in usmerjati.

Veliko je otrok, ki nočejo piti mleka. Morda bi jih lahko prevrali, če bi jim del mleka dali v obliki mleka v prahu v to ali ono jed. Otroci tudi raje pijejo mleko, če si ga naličijo sami. To jim moramo dovoliti, čeprav nam ne bo všeeno ob pogledu na polito mleko okoli skodelice. S tem otroku napravimo užitek in ponosen bo, da si lahko sam postreže kot odrasli. Nadalje moramo upoštrevati, da otrok zelo rad posnema starejše, pri tem pa mu okornosti ne smemo zameriti. Vsak dan bo bolj spretan, vendar nikoli ob karjanju ali celo klofutah.

Otrok mora jesti v mirnem in prijetnem vzdružju. Bolje je, da mati ne obrača preveč pozornosti nanj, kadar je. Dovolj je, da je v njegovi bližini. Otroci bi morali ne biti dovolj prisiljeni, da jih ne bo dovoljilo.

Marsikateri otrok želi, da so pri jedi z njim njegovi mali prijatelji — igračke. Le zakaj mu tega ne bi dovolili?

Kaj pa, če bi našemu otroku naredili tudi majhen prtiček za brisanje? Sešljemo ga lahko iz vsakega pralnega blaga svetlejše barve. Kos blaga v velikosti žepnega robčka obrobimo in nanj z nekaj preprostimi vboji kaj maledje izvezemo, da bo prikupejši. Vsak otrok bo rad sam skrbel,

rati imeti že od malega občutek, da je nekaj samo po sebi umnevnega, da pojedo, kar je zanje pravljeno. Zato jim za pridnost pri jedi nikoli ne smemo obljubljati posebnih nagrad. Marsikateri otrok zavrača hrano samo zato, da bi postal središče pozornosti starejših, posebno matere. Tak otrok pogreša ljubezni, pa jo boče nadoknadi pri jedi, kar se me nočejo jesti in je potreben dolg spisek prošenj in obetov, da izvoli mali trmoglaveček milostno pojesti žliko špinace. Skratka, beseda je o slabih navadah pri jedi. Dobre navade se izoblikujejo v predolski dobi, zato jih moramo že od vsega začetka skrbno negovati in usmerjati.

Veliko je otrok, ki nočejo piti mleka. Morda bi jih lahko prevrali, če bi jim del mleka dali v obliki mleka v prahu v to ali ono jed. Otroci tudi raje pijejo mleko, če si ga naličijo sami. To jim moramo dovoliti, čeprav nam ne bo všeeno ob pogledu na polito mleko okoli skodelice. S tem otroku napravimo užitek in ponosen bo, da si lahko sam postreže kot odrasli. Nadalje moramo upoštrevati, da otrok zelo rad posnema starejše, pri tem pa mu okornosti ne smemo zameriti. Vsak dan bo bolj spretan, vendar nikoli ob karjanju ali celo klofutah.

Otrok mora jesti v mirnem in prijetnem vzdružju. Bolje je, da mati ne obrača preveč pozornosti nanj, kadar je. Dovolj je, da je v njegovi bližini. Otroci bi morali ne biti dovolj prisiljeni, da jih ne bo dovoljilo.

Marsikateri otrok želi, da so pri jedi z njim njegovi mali prijatelji — igračke. Le zakaj mu tega ne bi dovolili?

Kaj pa, če bi našemu otroku naredili tudi majhen prtiček za brisanje? Sešljemo ga lahko iz vsakega pralnega blaga svetlejše barve. Kos blaga v velikosti žepnega robčka obrobimo in nanj z nekaj preprostimi vboji kaj maledje izvezemo, da bo prikupejši. Vsak otrok bo rad sam skrbel,

JEDILNIK

KOSILO ZA DRUŽINSKO PRAZNOVANJE

KOSILO: goveja juha z zdrobovimi žličniki, zrezki v omaki, dušen riž, mešana solata, orehova potica, kompot.

Goveja juha z zdrobovimi žličniki: juha: pol kilograma govedine, jušna zelenjava, cebula, česen, sol, paper, lavorjev list, paradižnik (list zelje ali cvetače).

Zakuhva: 10 dkg maščobe, 3 jajca, 17 dkg zdroba, sol.

Maščoba umešujemo in postopoma dodajamo cela jajca in zdrob. Tešto naj počiva pol ure, nato zakuhamo žličnike v vrelo juhu. Vro no počasi, da se ne razkuhajo.

Zrezki v omaki: meso (svinino ali teletino) zrezemo na rezke in jih potolčemo, posolimo, pomokamo in opečemo na vroči masti. Nato jih pobremo na krožnik in damo na toplo in mrzlo vodo.

To delamo vsaki 2 do 3 minute. Zadnja kopal naj bo vedno mrzla.

Enako izmenično kopal napravimo tudi za noge, le da tej vodi dodamo pest morske soli. Nato ležemo za 10 minut vodoravno. Noge naj počivajo više. Potem zapremo oči in na nič ne mislimo. Če nas moti dnevnava svetloba, pošljimo preko oči rutico.

Po 10 minutah počitka vstanemo, si okrtačimo lase, uredimo pričesko ter namažemo na obraz in vrat dobro kremo, ki ustrezajo naši polti. Kremo samo nahajno vtiramo v kožo. Delov okoli oči ne smemo masirati, pač pa vtiramo kremo samo z rahlim bobnjenjem prstov po koži. Z masiranjem bi namreč gubanje že pospešile.

Obraz osvežimo po potrebi še z rahlim nadihom rdečila ali pudra, pošljekamo obrvi in olejšamo ustnice. Za vso to ne bomo izgubile več ko 15 minut, imelo pa bomo lepo rožnato barvo, jasne oči in spočite noge in kar je glavno, zadovoljne bomo v družbi.

DUŠEN RIŽ: 40 dkg riža, 15 dkg masti, 1 cebula, sol, voda ali juha.

Na masti preprážimo cebulo, damo opran riž in prázimo, da postane steklen. Zalijemmo s še enkrat toliko vode ali juhe, kolikor je riž v kozici, solimo in pokriti kuhamo na robu štedilnika (lahko damo v pečico). Riža ne mešamo.

Orehova potica: 1 kg moke, 4 dkg kvasa, približno četr litra mleka, 12 dkg sladkorja, 2 do 4 rumenjake, 2 žlici rumna, vanili ali limonova lupina, sol, žlica olja, 12 dekadogramov masla.

Zamesimo kvašeno testo, ga puščimo vzhajati, nato ga razvaljamo, namažemo z nadevom, zvijemo, damo v pomazan model in ko ponovno vzhaja, ga spečemo.

Nadev: 15 dkg sladkorja zarumeno (karamel), zalijemmo z malo vodo, dodamo žlico masla in 20 dekadogramov zmietih orehov. Ohlajenemu nadevu dodamo še 15 dkg sladkorja, cimet in limonino luno (kakao), malo rumna in sneg 4 beljakov (ostanejo od testa). Nadev namažemo po testu in potresemo s 25 dkg zmietih orehov (lahko še z rozinami).

Narezek: Narezek — kruh, sadna mešanica.

Narezek: 20 dkg šunka, 15 dkg salame, 15 dkg sira, kislka kumara, 1 trdo kuhano jajce (sardine).

Vse skupaj lično načojimo na ovalni krožnik in okrasimo z narezanim jajcem, kumaro in zelenim peteršiljem.

Sadna mešanica: tri četrtek kg jabolka, pol kg hrušk, 1 limona, 2 pomaranči, 20 dkg sladkorja, rum, pol litra sladkega soka (5 dkg orehov, nekaj žlic sladke smetane).

Sadje naribamo ali sesekljamo, dodamo sok in naribano lupino limone in pomaranče, sladkor, rum, sadni sok (orehe, smetano) in vse skupaj zmešamo.

Mešanico lahko pripravimo v električnem mešalniku.

Sveč in vroč kruh: boste lepo rezali z nožem, ki ste ga pomočile v vrelo vodo.

— oblike, ki se težko lika, ni dobro poškropiti z vodo, ampak jo zavijemo v mokro kropo in puščimo tako nekaj ur. Po tem bo likanje zelo olajšano.

— likalknik bo bolje grel, če ga boste dajali na opoko, kot pa če ga dajete na kovinasto mrežo.

Mešanico lahko pripravimo v električnem mešalniku.

Sportni komplet za sankanje in smukanje

— jajce je treba dati pri kuhanju v mrzlo vodo in jo potem počasi segrevati, dokler ne zavre.

— omlete bodo veliko sočnejše, če dodamo testu malo mrzle vode.

— trdo kuhanja jajca lahko lepo režete na kolesca s sušencem in ne zožem.

— paradiznikova omaka bo veliko bolj pikantna, če ji dodaste ko je že gotova, kocko sladkorja in žliko gorce.

— »blitke« bo sočnejši in lepo zapečen, če ga predhodno namažete z običajno strani z oljem.

— trdi sir bo stal svež in ne bo plesnel, če ga zavijete v vrečko iz plastične mase skupaj s koščkom jabolka.

— sveč in vroč kruh boste lepo rezali z nožem, ki ste ga pomočile v vrelo vodo.

— oblike, ki se težko lika, ni dobro poškropiti z vodo, ampak jo zavijemo v mokro kropo in puščimo tako nekaj ur. Po tem bo likanje zelo olajšano.

— likalknik bo bolje grel, če ga boste dajali na opoko, kot pa če ga dajete na kovinasto mrežo.

Mešanico lahko pripravimo v električnem mešalniku.

DRUŽINSKI PONOVKI

da bo njegov prtiček po kosišu vedno lepo zravnati in spravljati na svojem mestu.

Metka

gorenjske bode

Prav zares — kadarkoli se odpravljaj na vožnjo z avtobusom, ki vzdržuje promet na lokalni proggi, od strahu dobesedno omedlavam. Najbolj se bojim neznosne

gneče, brez katere si prometa na lokalnih progah sploh ne moremo zamisliti. Tak nesrečen dan sem imel v ponedeljek, 5. januarja, ko sem se vrnil na popoldanski avtobus »Trensturista«, ki vozi iz Žirov v Loko. Vstopil sem na drugi postaji v Žireh in sedel na enega izmed zadnjih sedežev. Ko pa je avtobus odpeljal s tretje posjate, so bili že vsi sedeži zasedeni in trije potniki so morali hočeš — noči stoje lovit ravnotežje. Končno pa je premišljeno izbrano in našlo boste v njem mnogo koristnih nasvetov za vsakdanje delo. Tudi leposlovnata plat je dobro zastopana in vesela boste prijetnega branja v dolgih zimskih večerih.

Avtobus ima pa res neverjetno moč. Malo plotov je bilo zaradi njega varnih ko so se nekateri po

gnite, brez katere si prometa na lokalnih progah sploh ne moremo zamisliti. Tak nesrečen dan sem imel v ponedeljek, 5. januarja, ko sem se vrnil na popoldanski avtobus »Trensturista«, ki vozi iz Žirov v Loko. Vstopil sem na drugi postaji v Žireh in sedel na enega izmed zadnjih sedežev. Ko pa je avtobus odpeljal s tretje posjate, so bili že vsi sedeži zasedeni in trije potniki so morali hočeš — noči stoje lovit ravnotežje. Končno pa je premišljeno izbrano in našlo boste v njem mnogo koristnih nasvetov za vsakdanje delo. Tudi leposlovnata plat je dobro zastopana in vesela boste prijetnega branja v dolgih zimskih večerih.

Na nekem dvorišču se je igrala gruča otrok. Pa je naneslo tako, da so malčki zašli tudi na sosedov vrt, kjer si je neki možakar dajal opravka s pospravljanjem. Otroci pa ne bi bili otroci, če ne bi bili pri iskanju zabave zelo iznajdljivi. No, naposled so začeli skakati po kupu gnoja, ki je bil očividno pravljeno za pomladansko gnojenje. Možakar je ta otroški »zločin« hudo razjezik. Pograbil je palico in jo z vso silo zalučal med otroke. Naključje je hotelo, da je palica zadela neko 6-letno punčko v roko. Udarec je bil močan in roka je hudo zatekla. Seveda se je deklece na moč prestrašilo; od strahu je ubožica zmočila hlačke.

Takšna surovost res ne more biti v ponos človeku!

Le s čem se je leseni most, ki vodi čez Kokro pod Kokškim bregom v Kranju tako zameril, da ga kar nočejo in nočejo popraviti. Nekako leta dni bo tega, kar je neki tovornjak izkopal v nosilno poljskev precej veliko luknjo. Na mestu da bi to luknjo zakrpal, so jo kratko in malo ogradili. Seveda je zdaj prehod preko mosta zelo utresen. Skozi to vrzel se lahko prebijajo pešči in posamič. Menim, da bi bil navsezadnje že čas, da bi most zakrpal. Stroški popravila ne bi bili posebno visoki.

Okrog Silvestrovega je bilo, menda prav na Novega leta dan zgodaj zjutraj. Naselje Gorenjsko Savo je na vsem lepem stresla močna detonacija. Silen zračni pritisk je pobil precej šip na oklep dveh nasproti si stojecih hiš. Tako nekako so mi povedali ljudje, ko sem si ondan ogledoval okna brez stekel. Baje je tisto noč neka objestna družba postavila med obe hiši petardo in jo privzala. Kdo so bili neznanli zlikovci, žal, ne vedo povedati. Vse pa kaže, da jih bodo izsledili. Povrniti bodo morali škodo, hbrati bodo pa še povedati, kdo jih je navdihnil na takšen vandalski podvig. — Ko bom zvedel, bom že povedal. Do tedaj vas pa pozdravlja

Vaš Bodičar

PREPUSEN ZOBU CASA?

Slika kaže, da je tako. Za plot gledali vse določ, dokler »zob ča« ne bo opravil svoje.

bode» v Stražišču se že nekaj let nične ne zmeni. Zeleti je, da polomljene ograje res ne bi morali

In posledice te nesreče Šofer je bil hudo poškodovan, medtem

vezil reševalni avtomobil iz Ljubljane — ni bilo tehnično

brezhibno.

Leta 30. decembra ob 21.30 uri je hitel reševalni avtomobil s Šoferjem in mehanikom po cesti I. reda do Lesc proti Ljubljani. Vse do vrha bistriškega klanca pri Naklem, se ni zgodilo nič takega, kar bi bilo vredno omeniti.

Zdaj pa prisluhnimo očividcu — Šoferju Putnikovega avtomobila iz Ljubljane, ki je sledil reševalnemu avtomobilu. Tako nekako je pri-

povedoval:

»Vozil sem za reševalnim avtomobilom. Sprva sem ga namerno prehitel, vendar sem namero opustil, ker je avtomobil, ko je dosegel pred Naklom ravno cesto, pospel hitrost. Kazalec brzinometera je nibal med 70 in 80 km na uro. Se preden pa je avtomobil dosegel odcep ceste proti Tržiču, sem v svoj žarometov opazil, da se je močno nagnil na levo zadnjo stran; levo zadnje kolo je zadržalo z osi. Trenje je avtomobil, brž ko je os kolesa dosegla cesto, močno zasukalo, ga vrglo na desno in nato spet na levo stran

ko njegov spremjevalec ni utrel posebno budih poškodb. Oba posrečenca je Putnikov avtomobil nekaj trenutkov po nesreči odpeljal v ljubljansko bolnišnico. Po približni ocenitvi je na vozil

Ob 40-letnici
KPJ

Prelom s starim

Leto vrenja med delavstvom na Jesenicah

Oktobrska revolucija je široko dejala po vsem svetu in dvignila vrsto stavki in vojaških uporov. Ze decembra 1917 je začelo stekati 150.000 delavcev na področju Loire v Franciji. Januarja 1918 je stopilo v stavki več kar pol milijona kovinarjev, zaposlenih v berlinskih vojnih podjetjih. Julija istega leta je stavkovni val zajel tudi Anglijo v Birminghamu, Leedsu in drugih mestih. Veliki stavkovni valovi — odraz revolucionarne pripravljenosti delavstva za spopad z buržoazijo pa so se razširili tudi v avstrijskih deželah.

v svoji zgodbini ustavilo demonstrativno stroje in vdrolo na ulico, kjer je demonstriralo proti vojni, zahtevalo kruha in delavske pravice. Pa ne samo delavci, tudi njeni žene so demonstrirale, zahtevale rezivicijo zalog pri vojnih dobičkarjih in špekulantih in take rezivicije tudi same izvajale. Oblast je bila proti vsem tem demonstracijam brez moči. Istočasno se je množil v gozdovih tudi »zeleni kaščarji«.

ci. Upor je bil zadušen prav tako, kakor je bilo leta 1917 zadušen judenburški upor. Vodstvo socialdemokratske stranke Avstrije pa je ubiralo še vedno pola ob rami buržoazije in tako ponovno izdalо delavski razred.

SOS V BEOGRADU

Vdori iz tovarne, demonstracije delavstva in delavskih žena v jesenski dolini so se ponavljale. Prvi maj 1918 je bil revolucionarna

cialističnega delavstva tudi na Jesenicah. Ljubljansko vodstvo in del vodilnih članov v podružnici Socialdemokratske stranke in kovinarske strokovne organizacije na Jesenicah sta mirila revolucionarno razpoloženje delavstva, češ da se bo suredilo vse na mirem način in da imajo socialni demokrati vse možnosti, da pridejo do oblasti s pomočjo volitev. Zato naj članstvo ne cepi stranke.

jugoslovanskih socialističnih gibanj.

To se je čutilo tudi na Jesenicah. Ljubljansko vodstvo in del vodilnih članov v podružnici Socialdemokratske stranke in kovinarske strokovne organizacije na Jesenicah sta mirila revolucionarno razpoloženje delavstva, češ da se bo suredilo vse na mirem način in da imajo socialni demokrati vse možnosti, da pridejo do oblasti s pomočjo volitev. Zato naj članstvo ne cepi stranke.

NEIZBEŽEN RAZKOL

Tako in podobne govorice so služile desničarskemu vodstvu slovenske socialne demokracije, da bi pomirila revolucionarni del svojega članstva, ki je zahteval sprememb po zgledu Oktobra. S prigojarjanjem o potrebi enotnosti stranke je socialdemokratsko vodstvo uspelo, da se levičarske skupine niso izločile iz stranke že pred aprilom 1919, ko je bil v Beogradu na pobudo srbske socialdemokratske stranke sklican kongres zedinjenja vseh socialističnih strank v državi, iz katerih naj bi se ustanovila nova revolucionarna socialistična stranka. Kako je znano, se kongresa zedinjenja, na katerem je bila aprila 1919 ustanovljena Socialistična delavska partija Jugoslavije (komunistov), slovenska socialna demokratska stranka ni udeležila. Tako je levica v slovenski socialistični demokraciji kaj hitro spoznala, da vodstvo slovenske socialne demokracije in njihove desničarske skupine po podružnicah v industrijskih središčih nočajo revolucionarne delavstve.

Dne 1. decembra 1918 je bila oklicana nova država. Zedinjenje jugoslovanskih narodov, ki je bilo stoletni sen vseh naprednih ljudi pri nas in o katerem je govoril tudi Ivan Cankar, zahtevajoč federalno republikansko demokratično ureditev Jugoslavije, je postal zedinjenje buržoazije. Za delavstvo in delovno ljudstvo sploh pa se v novi državi ni nicesar spremenilo. Tuji buržoaziji, ki je bila lastnik večine podjetij, se je pridružila jugoslovanska buržoazija, zaradi manjšega kapitala še bolj pohepnja, nenasina in izkorisčevalna kakor tuja. Izkorisčanje delavstva in delovnega ljudstva je postal večje. Zato je med delavstvom pa tudi med kmečkim prebivalstvom še nadalje vred. Novo državo so pretresale stavke, ki so preraščale ekonomski okvir in postajale politične demonstracije. Preprečevalo so odhod jugoslovanskega vojaštva v intervencijsko vojno proti Madžarski komuni in Sovjetski zvezzi. Klub in mu pa v revolucijo revolucionarno vrenje ljudskih množic ni moglo prerasti zaradi oportunističnega stališča do revolucije v vodstvih drugod je revolucionarni del so-

stališča do revolucije v vodstvih

Pred velikim praznovanjem železarskih Jesenic

Letos, 15. avgusta bo poteklo 90 let, odkar je bila ustanovljena v Ljubljani Kranjska industrijska družba, predhodnica današnje Železarne Jesenice. V počastitev 90-letnice obstoja Železarne Jesenice in 40-letnice ZKJ bodo priredili na Jesenicah številne telesnovzgojne in kulturne prireditve. Ker podarja I. kongres telesne kulture v svojem programu množičnost, bodo tudi jesenske prireditve, s katerimi bodo dali poudarek omenjenima obletnicama, množične.

Pričetek proslavljanja 90-letnice Železarne Jesenice bo v soboto 17. januarja. Ob 18. uri bo pred gimnazijo zbor vseh članov kolektiva, športnikov, šolske mladine in ostalih družbenih organizacij. Svečani otvoritvi bo sledila v Čufarjevem gledališču otvorenna kulturna prireditve, ki jo bo izvajalo DPD Svoboda Jesenice.

V nedeljo bo dan železarke in šolske mladine, ki se bo pomerila v smučarskih teklih, veleslalomu in sankiju. Tekmovanje v raznih zimsko-sportnih disciplinah, v centru katerega bodo tudi tradicionalne IV. mednarodne zimske športne igre, bo v naslednjih dneh vse do 19. februarja, ko se bodo pričele III. mednarodne metalurške smučarske igre. III. mednarodne smučarske igre bodo izvedene na smučkah progah Vitrance. V okviru teh iger bodo tudi kulturne in druge športne prireditve (mednarodne hokejske tekme ter v domu Partizana na Jesenicah svečana akademija Partizana in Svobode z Jesenic). Mednarodne metalurške smučarske igre v počastitev 90-letnice Železarne Jesenice bodo zaključene z izletom domačih in tujih ekip na Bled in v Ljubljano.

Zimsko športnim igram bodo sledile poleti letne športne igre, ki bodo prav tako združene s kulturnimi in drugimi prireditvami.

Dvojnega jubileja na Jesenicah ne bodo slavili le s športnimi in kulturnimi prireditvami. V jubilejnem letu bodo posvetili načelo skrb proizvodnji kvalitetnih izdelkov, kajti jesenski železarji se zavedajo, da bo potrebovala skupnost v prihodnjih letih od Železarne Jesenice še več kvalitetnih izdelkov. Da bo obveznost do družbe v celoti izpolnjena, bodo v jubilejnem letu jesenski železarji posvetili še večjo skrb in pozornost delovni disciplini in strokovni ter splošni vzgoji članov kolektiva.

U.

JESENIŠKA RAZGLEDNICA: Vsak dan pred 14. uro v železarskih Jesenicah

Tudi na Jesenicah, kjer se je v Februarju 1918 so se uprli avstro-tem času v socialističnih vrtih ogrski mornarji na štiridesetih izobilovala močna revolucionarna skupina, je že v začetku 1918. leta prišlo do delavskih demonstracij. Jesenško delavstvo je prvič

manifestacija. Meseci so tekli in novembra 1918, pred dobrili štiri desetimi leti je razpadlo stoltno habsburško cesarstvo. Vrenje med delavstvom pa ni ponehalo. Kakor drugod je revolucionarni del so-

Ce hočete čevlje po zadnji modi, se naročite na »Glas Gorenjske«. Tri pare takšnih čevljev je bilo za dobitke tradicionalnega nagradnega žrebanja »Glasu Gorenjske« kranjsko trgovsko podjetje »Gorenjka«, ki opozarja vse kupce, da si najprej ogledajo bogato izbiro čevljev v njeni poslovni na Prešernovi cesti št. 6, predno se odločijo za nakup novih čevljev.

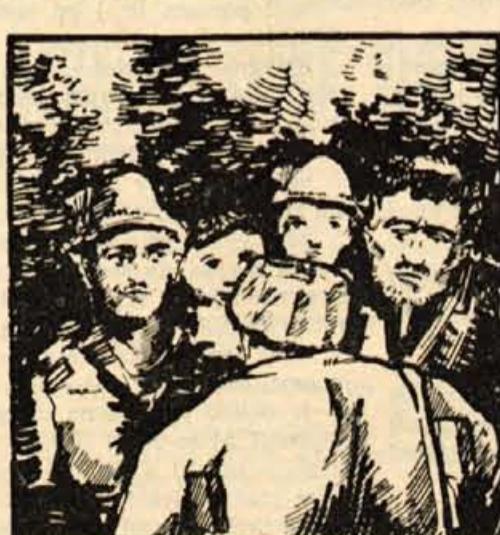
Se je čas, da se boste lahko udeležili našega nagradnega žrebanja. Vplačano morate imeti vsaj polletno naročino na »Glas Gorenjske« in potem, če se vam nasmeje sreča, boste za nagrado lahko dobili ali kolo, radio, premog, čevlje in podobno. Pohitite, da venu žrebanja smo vse bliže!

Uprrava

Smrt na Okroglem

Riše Milan Batista

45

Skoraj pol dne so jo iskal. Ko so jo našli, so videli, da je komaj dovolj prostora za 13 ljudi. Tudi nič udobna ni bila — pa kaj, ko niso mogli izbirati. Kljub belemu dnevu se je Stanko Mlakar napotil iskat hrane. Tudi to jim je uspelo: kmalu se je pred votilino pojavit Mrkušev France z Okroglega in jim prinesel hrane. Tako so bili začasno preskrbljeni.

46

Stane pa ni dolgo zdržal na Lojzovem podstrešju v Dupljah. Preveč ga je skrbelo, kaj je s tovariši, pa tudi za Lojza se je bal; Nemci so namreč Duplje ne prestano preiskovali in stikali za partizani. Povedal je Lojzu, da bo odšel. Lojz je vedel, da ga ne bo mogel zadržati; stesal mu je nekakšne lesene berglje in pod večer sta se odpravila na pot.

47

Vsakih sto metrov sta se ustavljala, kajti Stane je hodil le z največjim naporom. Stresala ga je vročica in noge ga je vsak hip bolj bolela. Samo železna volja ga je držala pokonči, da se ni vlegel in obležal na poti. Do Naklega sta prišla, ko je Stane rekel Lojzu: »Pojdi nazaj — sam grem naprej.« Lojz se je upiral, nazadnje pa se je le vrnil domov.

48

Udin boršt je to noč Staneta še enkrat gostoljubno sprejel. Ampak bila je grozna noč. Opotekal se je od drevesa do drevesa, padal, pa spet vstajal, se zapletal v grmičevje, pa se neskončno dolge minute osvobajal trnja, ki ga je z ostrimi kremplji držalo za obleko. Spet enkrat je padel na hrbet in nemočno zastopal; zdelo se mu je, da ne bo nikoli več vstal.

GOTSKA FRESKA V BOHINJU

Menavaden falzifikat v filateliji

Na gorenjsko srednjeveško umetnost je močno vplivala lakatna cerkveno-upravna razdelitev. Glavna umetnostna pobuda je bila v rokah zemeljskih gospodov, med katerimi je bil najbolj prizadeven gospod v Škofji Loki — freisinški škof. Meščani nastopijo kot umetnostni pobudniki šele konec srednjega veka, ko so si mesta priborila večjo samostojnost. Bolj nejasen je pri tem delež kmečkega sloja, vendar vse kaže, da je veliko posvetnih stavb nastalo prav po njegovi zaslugu, včasih najbrž celo proti volji svetne in cerkvene gospode.

Najstarejše gotsko stensko slikarstvo zasledimo na Gorenjskem v severni ladji crnogorske cerkve — freske iz začetka 14. stoletja. Od srede 14. do začetka 15.

stoletja obvladujejo skoraj vsa slikarska naročila na Gorenjskem severno-italijanski mojstri »furlanske smeri«. V glavnem so se ti omejili na Škofjo Loko in okolico, začeli pa so celo v Bohinju. Tu vidimo na zunanjih steni cerkvice Sv. Janeza pod

primerki ohranili še pri Sv. Janezu v Bohinju, v Bodečah, na Jamniku itd.

V dvajsetih tridesetih letih 16. stoletja je slikar Jernej iz Loke obvladoval s svojim čopičem ne samo gorenjski, ampak tudi goriški in beneško-slovenski pro-

Riba Faronika in rudarski škat s kladivcem, freska iz 14. stoletja

freskami Krištofa del freske, kjer je upodobljena riba Faronika in rudarski škat s kladivcem. Fresko so odkrili leta 1956.

V drugi polovici 15. stoletja se pojavi ponovni sunek od primorske strani. V tem času se pojavi tako imenovani »kranski prezbiterij«. Razen na Suhu pri Škofji Loki so se nam na Gorenjskem najlepši

stor. Njegove freske najdemo na Gorenjskem na Suhu, v Godečah, pri Sv. Janezu v Bohinju, v Vrbi, pri Sv. Joštu nad Kranjem, pri Sv. Petru nad Begunjami itd.

V lopit cerkve Sv. Janeza v Bohinju je zelo zanimiva njegova freska »Ribiča iz Ribčevega laza«, ki je bila odkrita in očiščena leta 1956.

Ali je res Kolumb odkril Ameriko?

Neki irski zgodovinar, ki pravi, da so pomorščaki iz Irskih pred Kolumbom prepluli Atlantski ocean in prišli do severnih ameriških obal, se zdaj pripravlja na ekspedicijo, podobno ekspediciji »Kon-Tiki«, da bi dokazal svojo teorijo.

Petintridesetletni profesor londonske politehnične šole Geoffrey Ashe, ki to ekspedicijo pripravlja, pravi, da pripravljajo ladjo, ki bo čim bolj podobno tistim ladjam iz približno 6. stoletja našega štetja, ki so se jih posluževali irski mornarji. Te ladje niso bile podobne vikingškim, ker so imele večjo kromo in so bile pri plovbi mnogo stabilnejše.

Geoffrey Ashe naslanja svojo teorijo o tem, da so Irki prvi odkrili Ameriko v 6. in 7. stoletju, na svoja raziskovanja srednjeveških dokumentov in rokopisov. Čeprav priznava, da njegovi dokazi niso najboljši, pa meni, da bi se na neki način

mogli podkrepiti. Kateri so njegovi glavni dokazi?

Na prvem mestu so zapiski o tem, da so Irki v srednjem veku potovali na Zapanj, v Jugozapad preko Atlantskega oceana, pa tudi na Island in Grönland. V teh zapiskih se govori o posebnih značilnostih nekih oddaljenih obalskih voda, o značilnostih, ki kažejo na možnost, da so to ameriške obale. To kaže na možnost, da so že Ir pomorci prišli do ameriškega kontinenta.

Družič, v vikingških zapiskih o potovanjih do Amerike se govori o odkritju nekaterih naselij na ameriški obali, kjer so ljudje govorili irski jezik. V teh zapiskih se o takih naseljih govoriti tudi na jugu prav do Floride.

In nazadnje, arheologi v Mehiki so odkrili kronike, v katerih se govori o obisku belih ljudi z bradami in dolgimi sekira-

Funkcionarji poštnega urada Organizacije združenih narodov so pred nedavnim odkrili čuden primer falzifikata nekih znakov, ki jih je izdal urad OZN v New Yorku. Gre pravzaprav za veliko ponarenjen žigov in ne za znamke.

Znamka, ki so jo izdali, ima nominalno vrednost 1,5 centov in ni dovoljena za frankiranje niti najbolj navadnih pošiljk za lokalni promet. Žigosana s specjalnim žigom pa velja 5,5 dolarjev (4 skupaj celo 50 dolarjev).

To je prvi primer ponareje znamke, ki jo je izdala Organizacija združenih narodov, pravzaprav ponarejenega žiga, s katereim se znamka uniči, preden se prilepi na pošiljko.

Pred šestimi leti si je OZN nabavila pol milijona teh znakov, in sicer za frankiranje nekega svojega časopisa, ki ga je razpoložila vsem, ki so se zanj zanimali. S tem namenom, da bi olajšali delo pošte, so bile znamke prežigosane s posebnim žigom, ki ga sestavlja dve paralelni črti, med katerima je napis »Združeni narodi«. Od trenutka, ko so bile znamke prežigosane, se niso smele prodajati, le dolocene število so jih dali na razpolago filatelistom. Ker so se filatelisti zanje zelo zanimali in ker so zato dosegli v filatelističnih krogih zelo visoko ceno, so nepoznani ponarejevalci pokupili precejšnje število še ne žigosanih znakov na pošti OZN in jih potem žigosali z žigom, ki so jih sami naredili.

Te ponarejene znamke so se v ZDA privč pojavile pred približno letom dni in so takoj vzbudile sumnjenja poštnih funkcionarjev OZN in ZDA. Čeprav so neprestano iskali in poizvedovali, jim ponarejevalcev še ni uspelo odkriti.

Znamke s tem žigom — čeprav ponarejenim — so take kot originalne, pri natančnejšem pregledu pa se vidi, da sta

črki »U« in »T« v napisu »United Nations« nekoliko deformirani. Razen tega so originalne žigosane s strojem, falzifikat pa s stampiljko iz gumije.

ZA RAZVEDRILO

POŽAR V MEHIKI!

PROSIM: DAME
IMAJO PREDNOST

2 MILIJONA DOLARJEV ZA FILME IN GRAMOFONSKE PLOŠČE

Znani interpretator rock and rolla Elvis Presley, ki služi vojaški rok v Zapadni Nemčiji, je letos s svojimi filmi in gramofonskimi ploščami zaslužil okoli 2 milijona dolarjev. To je le nekaj manj kot leta 1957, ko je bil še v civilu.

—

FRANK OWEN:

EDDIE CHAPMAN
PRIPOVEDUJE

V hotelu Ambassador je stanovalo veliko Špancev iz »Sinje divizije«, ki se je borila na vzhodni fronti. Priporovali so mi, da so bili dobri vojaki in v bojih zelo hrabri. Imeli pa so to slabost, da so takoj prodali izvrstno nemško opremo, kakor hitro so jo dobili. En polk so trikrat opremili, preden je naposled prispeval do frontnih položajev. Španci so morali najti dobre kupce, zakaj imeli so na kupe denarja in v glavnem so pijnčevali.

Ker je bilo videti, da bi utegnil še nekaj časa ostati v Parizu, sem skleni kupiti si nekaj obleke. Nemci so organizirali zase črno borzo, do katere pa so imeli dostop samo tisti z vojaško prepustnicijo. Ko pa si prišel tja, si lahko dobil vse: čaj po 5000 frankov kilogram, kavo po 3000, kos mila je stal 120 frankov in tako naprej. Kupil sem blago po 2500 frankov meter. Bil je dober angleški predvojni izdelek.

Na črni borzi so prodajali Italijani in Francuzi, katerim so Nemci dovolili ilegalno trgovino. Okrog stojnic so se zbirali vojaki in častniki vseh činov, pokupili vse, kar jim je prišlo v roke in polagali kupljeno blago v majhne črne kovčke. Koliko plena so odnesli iz Francije in okupiranih dežel v tistih majhnih kovčkih — to bi res rad vedel.

Neka Lili, zaposlena v kabaretu Lido, me je odvedla, ko je slišala, da iščem krojača, v Romainville. Nisem se ravno prijeno počutil, ko sem vstopal skozi ozka vrata strašne trdnjave, v kateri sem bil interniran. Kje je Anthony Faramus? In kaj se je zgodilo z drugimi ujetniki? So mrtvi? Deportirani? Ali pa morda še vedno tu?

Lili me je predstavila krojaču, rekoč, da sem Norvežan, zakaj bil je Žid, ki ni nosil zvezde in pred Nemci je skrival svojo pravo identiteto. Kakor hitro sem začel govoriti, je prepoznal moj angleški naglas in oči so mu zažarele od presenečenja in veselja. Zanimal se je, ali poznam Anglij, jaz pa sem mu odgovoril, da sem tam živel dve leti.

»Ali poznate kraj po imenu Golders Green?« me je vprašal.

Prikimal sem. Nato je on privlekel na dan nekaj počasnih fotografij svojega sina, res lepega fanta. Družina je bila očitno židovska in zato sem ga opomnil, naj fotografij ne kaže vsakemu tujcu.

»Konec koncev bi bil lahko namreč jaz Nemec,« sem mu rekel. On pa se je zasmehjal.

»Sir, vi ste prijatelj, o tem sem prepričan,« je odvrnil. Prisilil me je, da sem popil z njim čaj in čašico žganja in z mano je bil tako zadovoljen, da bi me poljubil, če bi mu to dovolil. Ob slovesu sem mu toplo stisnil roko.

Nato sem obiskal kavarno Arabca Amaloja. Potem ko je zaprl lokal, sem večerjal z njim in njegovo ženo, tedaj pa je nekdo potkal na vrata. Bili so širje gosti, sami prijatelji, ki so želeli še nekaj popiti. Eden izmed njih se je začel meniti z mano in zdel se mi je zmeden, ko je slišal moj angleški naglas. Z levico si je podpiral glavo in mi skrivaj dajal s prsti znak V. Nisem se zmenil za njegove kretnje. Nato je začel politizirati.

Bil je fant ognjevitih oči in trdil je, da je bila njegova mati Angležinja; toda njegova angleščina je bila strahotna. Bil je pri makijih, francoskih partizanih in boril se je v Visokih Savojih. Trdil je, da so se moralni vdati Nemcem, ker niso imeli niti orožja niti denarja. Krivdo za to je valil na Britance.

»Borili smo se do zadnjega naboja in mnogi moji tovariši so padli,« je trdil. »Za širinast dni so me spravili v taborišče, medtem pa so nam Nemci ponudili svobodo, če delamo zanje. Sprejeli smo — zakaj neki bi se borili

za zaveznike, če nam pa ti ne pomagajo? Zdaj vozim za Nemce kamion in zadovoljen sem. Sicer pa, ko pridejo Britanci ali Amerikanci v Pariz — kako se nam bo godilo? Od nas bodo pričakovali, naj ravnamo z njimi kot z velikimi osvoboditelji in naj jih pozdravljamo kot heroje. Imeli bodo vse najboljše, kakor Nemci, samo tako vljudni ne bodo.

Tudi z dvema drugima poznima gostoma sem spregovoril nekaj besed. Eden je bil iz Alzacije-Lorene, drugi pa iz Dijona. Kazalo je, da so vsi istega mnenja in da jim ni prav nič mar, ali jih bodo zavezniki osvobodili ali ne. Bili so pogumni fantje in v motni luči lokal, ko so pili konjak, mi jih je bilo žal, zakaj bili so ljudje, ki so izgubili ideale.

Dva dni po mojem obisku pri Amaloju sem spet srečal Krauserja. Kakor običajno, me je vljudno in prisrčno pozdravil in me povabil na večerjo skupaj s von Grunenom. Po naključju ali ne, izbral je ravno Latinsko četrto za izražanje svoje gostoljubnosti; morda pa so ga obvestili, da sem obiskal Amaloja. Seveda sem oprezeno prikrival dejstvo, da sem bil tam. Krauser je narušil von Grunenom odpeljal v neki drugi arabski lokal, nedaleč od Amalojevega.

Tam je plesalo neko dekle in podprtalo s svojim trebuhom kakor hlađetina, gostje pa so ji metali kovance za vrat, zmečkane bankovce pa potiskali za njene hlačke. Ko smo pili, je Krauser spregovoril o drugih lokalih, ki jih je poznal v Latinski četrti. Napisal je rekel: »Poznam tudi povsem zabaven lokal, ki mu pravijo »Le Refuge«. Moramo iti tja, ker je res zabaven.«

To je bil seveda Amalojev lokal in po razgovoru z njim, mu razumljivo nisem želel priti pred oči v družbi svojih dveh nemških kolegov. Odvrnil sem kar najbolj ravnu dušno, da nimam nič proti temu, da bi še kam šli, da pa lokale te vrste res nimam za zabavne. Mimo tega imam v »Lidu« zmenek z neko prijateljico.